

SOLDATENS SÅNGBOK

UTGIFVEN

AF

Henric Gyllenram och Teodor Holmberg

STOCKHOLM
FAHLCRANTZ & CO

Bestyringsmannen

N° 28. ¹⁴/₇₃ Johansson,

Domare-Mellangärd
Lagan

1906.

Valfrid Andersson,
Fulleslöf
Lagan.

SOLDATENS SÅNGBOK

UTGIFVEN

AF

HENRIC GYLLENRAM OCH TEODOR HOLMBERG

REGEMENTSCHREF.

DIREKTÖR FÖR TÄRNA
FOLKHÖGSKOLA.

Pris: Inb. 50 öre.

—•••—

Melodihäfte till Soldatens Sångbok säljes särskildt
å 1 kr. för inbundet exemplar.

SJÄTTE UPPLAGAN.

—•••—

STOCKHOLM
FAHLCRANTZ & Co.

STOCKHOLM

IVAR HÆGGSTRÖMS BOKTRYCKERI A. B., 1903.

Förord.

Om det är sant — hvad väl svåriligen kan förnekas — att krigshären är blomman af landets manliga ungdom, så kan icke för mycket göras, för att denna ungdom må under sin vapentjänst få största möjliga utbildning i allt, som danar och utvecklar **en god soldatanda**. Till en soldats egenskaper höra ju icke blott vapenduglighet, pli, tukt, lydnad o. s. v., utan äfven ett vaket fosterländskt sinnelag. Om hans hjärta klappar varmt för kung och land, för den blågula fanan, för folkets stora minnen, för arméens heder, så ligga i dessa känslor framtida bragder gömda.

Att till detta höga mål gifva ett, låt vara mycket anspråkslöst, bidrag är syftet med denna af undertecknade utgifna "Soldatens Sångbok".

Sången har sedan urminnes tider och hos många frejdade folk ansetts helt naturligt höra med till soldatlivet, vara hemma i lägret, men det är af vikt, att **god** sång varder uttrycket för soldatens tankar och känslor.

Vi hafva för den skull ansett det vara riktigt, att **åt den religiösa** sången ett framstående rum beredes i en sångbok för svenska soldater. Ty ju mer i en svensk armé en Gustaf Adolfs anda är och blifver rådande, dess mera skall hären mötas af nationens fulla förtroende och högaktning. Vi tro, att den sämre sången bör kunna fördrivas med den bättre, och vi **våga hoppas**, att genom arméen en god och äkta svensk folksång skall vinna spridning i landet och att på så sätt en fosterländsk lyftning skall utgå från lägerplatserna. Det är icke den fyrstämmiga, endast den **enstämmiga** sången, som kan varda en sådan folksång, och denna öfvertygelse har varit bestämmande för melodisättningen i vår lilla sångbok.

I en sångbok för soldater bör naturligtvis äfven det hurtiga krigarlynnet, den ungdomliga lifsglädjen, det muntra skämtet hafva en plats, och vi hoppas, att vi i vårt sånghäfte i någon mån motsvarat dessa anspråk. Man skall i detta finna en rätt talrik samling af sedan gammalt välkända marscher och fosterländska stycken, men vi hafva äfven upptagit flere sånger, som förskrifva sig från menige man, visserligen enkla, rättframma, icke för estetiska och poetiska anspråk afpassade, men som dock icke illa återgifva uppfattningen

hos mannen i ledet. Soldatsång i bokstaflig mening hafva vi ansett höra hemma just i "Soldatens Sångbok".

Vi tro, att, just emedan den enstämmiga sången, som alltför länge och alltför mycket varit undanträngd i vårt land, nu vinner allt mera erkännande, "Soldatens Sångbok" bör kunna finna användning snart sagdt i alla slags **skolor för vuxen ungdom**: vid universitet och seminarier, i elementarläroverkens högsta klasser och i folkhögskolorna o. s. v. Särskildt våga vi uttala den förhoppning, att sångboken skall anses användbar i de skolor, där **officerare och underbefäl** danas. I unga officerares utbildning kan äfven med fördel ingå att lära sig goda fosterländska sånger och krigssånger, på det att de på så sätt en gång må äfven i denna mening blifva de "tongifvande" inom regementet.

I förhoppning att den sak, till hvars förverkligande vi med vår sångbok velat gifva ett anspråkslöst bidrag, gillas och behjärtas af den svenska arméens officerskår, anbefalla vi "Soldatens Sångbok" till densamma välvilliga uppmärksammande.

Undertecknade hafva tänkt sig, att, på sätt som hvarje regementschef finner lämpligt, sångöfningar skulle kunna för truppen anordnas under ledning vare sig af någon del af regementsmusiken eller af någon för saken intresserad officer. Vi hafva oss bekant, att vid ett regemente en halftimme af den ordinarie öfningstiden några gånger i veckan anslagits åt inöfvandet af fosterländska sånger, och att detta vunnit stor anslutning inom manskapet. Åt det önskemål, som således redan visat sig vara praktiskt utförbart, hafva vi med vår sångbok velat gifva en ökad utsträckning och hoppas äfven hafva underlättat detsamma.

Vi uttala vårt djupt kända, värdsamma tack till alla, som bistått oss i vårt förehafvande, till Herrar Regementschefer, till Herrar Musikdirektörer m. fl.

Först och sist anhålla vi att äfven här och på detta sätt få uttrycka vår djupa och värdsnadsfulla tacksamhet till Chefen för K. Landtförsvarsdepartementet **Friherre Axel Rappe**, som benäget genomsett och pröfvat manuskriptet samt åt vårt anspråkslösa företag skänkt sitt högt värderade godkännande.

I Januari 1893.

Henric Gyllenram,
Regementschef, Östersund.

Teodor Holmberg,
Direktör, Tärna.

hos mannen i ledet. Soldatsång i bokstaflig mening hafva vi ansett höra hemma just i "Soldatens Sångbok".

Vi tro, att, just emedan den enstämmiga sången, som alltför länge och alltför mycket varit undanträngd i vårt land, nu vinner allt mera erkännande, "Soldatens Sångbok" bör kunna finna användning snart sagdt i alla slags skolor för vuxen ungdom: vid universitet och seminarier, i elementarläroverkens högsta klasser och i folkhögskolorna o. s. v. Särskildt våga vi uttala den förhoppning, att sångboken skall anses användbar i de skolor, där officerare och underbefäl danas. I unga officerares utbildning kan äfven med fördel ingå att lära sig goda fosterländska sånger och krigssånger, på det att de på så sätt en gång må äfven i denna mening blifva de "tongifvande" inom regementet.

I förhoppning att den sak, till hvars förverkligande vi med vår sångbok velat gifva ett anspråkslöst bidrag, gillas och behjärtas af den svenska arméens officerskår, anbefalla vi "Soldatens Sångbok" till densamma välvilliga uppmärksammande.

Undertecknade hafva tänkt sig, att, på sätt som hvarje regementschef finner lämpligt, sångöfningar skulle kunna för truppen anordnas under ledning vare sig af någon del af regementsmusiken eller af någon för saken intresserad officer. Vi hafva oss bekant, att vid ett regemente en halftimme af den ordinarie öfningstiden några gånger i veckan anslagits åt inöfvandet af fosterländska sånger, och att detta vunnit stor anslutning inom manskapet. At det önskemål, som således redan visat sig vara praktiskt utförbart, hafva vi med vår sångbok velat gifva en ökad utsträckning och hoppas äfven hafva underlettat detsamma.

Vi uttala vårt djupt kända, värdsamma tack till alla, som bistått oss i vårt förehafvande, till Herrar Regementschefer, till Herrar Musikdirektörer m. fl.

Först och sist anhålla vi att äfven här och på detta sätt få uttrycka vår djupa och värnadsfulla tacksamhet till Chefen för K. Landtförsvarsdepartementet **Friherre Axel Rappe**, som benäget genomsett och pröfvat manuskriptet samt åt vårt anspråkslösa företag skänkt sitt högt värderade godkännande.

I Januari 1893.

Henric Gyllenram,
Regementschef, Östersund.

Teodor Holmberg,
Direktör, Tärna.

I. Salmer och Andliga sånger.

Krigssalmer.

1.

Vår Gud är oss en väldig borg,
han är vårt vapen trygga;
på honom, i all nöd och sorg,
vårt hopp vi vilje bygga.
Mörksens förste stiger ned,
hotande och vred;
han rustar sig för visst
med våld och arga list:
likväl vi oss ej frukte.

Vår egen kraft ej hjälpa kan:
vi vore snart förströdda;
men med oss står den rätte man:
vi stå, af honom stödda.
Frågar du, hvad namn han bär?
Jesus Krist det är:
Han är den Herren Gud,
som, klädd i segerskrud,
sin tron för evigt grundat.

Och vore världen än så stor
och full af mörksens härar,
dock, när ibland oss Herren bor,
platt intet oss förfärad.
Världens förste är ju dömd,
och hans kraft är tömd.
Han, på ett hufvudhår,
oss skada ej förmår:
ett ord kan honom fälla.

Guds ord och löfte skall bestå;
vi det i hjärtat bäre.
För himmel, ej för jord, vi gå
till strids och glade äre;
äre alltid väl till mods,
fast vi våge gods.

och ära, lif och allt:
ske blott, som Gud befallt!
Guds rike vi behålle.

(Sv. salmb. n:r 124.)

M. Luther.

2. Förfäras ej, du lilla hop!

Förfäras ej, du lilla hop,
fast fiendernas larm och rop
från alla sidor skalla!
De fröjdas åt din undergång,
men deras fröjd ej blifver lång:
ty lät ej modet falla.

Din sak är Guds: gack i ditt kall
och i hans hand dig anbefall;
så räds du ingen fara.
Hans Gideon skall än bli spord,
som Herrens folk och Herrens ord
skall manligen försvara.

I Jesu namn vårt hopp är visst,
att de gudlösas våld och list
ej oss, men sig förstörer.
Till hån och spott de skola bli;
med oss är Gud, med honom vi:
och segern oss tillhör.

(Sv. salmb. n:r 378.)

Gustaf II Adolf.

3. Krigsbön.

Gud, jag anropar dig!
Ur dessa dödens töckniga vågor,
omhvärfd af blixternas rasslande lågor,
härarnes Gud! jag anropar dig.
Fader, du höre mig!

Gud, jag bekänner dig!
Faller ett löf i höstliga tider,
stupar en härmakt i brusande strider,
källa af nåd, jag bekänner dig!
Fader, välsigna mig!

Fader, välsigna mig!
Uti din hand befaller jag lifvet.
Du kan det taga, ty du har det gifvit.
Lefver jag, dör jag, välsigna mig!
Fader, jag prisar dig!

Theodor Körner.

Morgon- och aftonsalmer.

4. Morgonsalm.

Jag lyfter mina händer
upp till Guds berg och hus,
från dem han hjälpen sänder
och skickar ut sitt ljus.
Mig Herren hjälp bejakar,
som jord och himmel gjort;
min bön han ej försakar,
men skyddar mig allt fort.

Han låter mina fötter
ej slinta, ty han är
en väktare, ej trötter,
och blir mig alltid när.
Han nådigt mig bevarar
och skyddar mig från fall,
mig dag och natt försvarar,
välsignar ock mitt kall.

Allt ondt han från mig vänder
och frälsar mina själ.
Ehvad som helst mig händer,
så slutas det dock väl.
Min utgång han bevarar,
min ingång likaså:
sin nåd Gud aldrig sparar
för dem, med honom stå.

(Sv. salmb. n:r 33.)

J. Arrhenius.

8. Morgonbön.

(Mel. n:r 6: »Din klara sol går åter opp.»)

Haf tack, o Gud, för hvilans stund
i denna flydda natt;
att jag fått vakna frisk och sund
med hjärtat lugnt och gladt!

Hur mången fara, som Du vändt
ifrån vårt lugna hem, —
hur mången hjälp, Du nådigt sändt, —
hvem känner det — o hvem!

Du är det, Gud, som ömhet bär
för mig, för mor och far;
du ger allt godt i världen här,
som gläder våra dar.

Må jag i denna dag med fröjd
uppfylla dina bud
och som ditt barn, så from och nöjd,
dig hålla kär, o Gud!

C. W. Böttiger.

9. Morgon mellan fjällen.

Morgon mellan fjällent
Klara bäck och flod,
sorlande mot hällen,
sjungen: Gud är god! ;:

Dagen ser jag bräckas:
fram går ljusets flod;
dalarna, som väckas,
svara: Gud är god! ;:

Skogens fåglar sjunga
ljuft med glädtigt mod,
där på kvist de gunga,
kvittra: Gud är god! ;:

Själ, vak upp och svara
dem med nyfödt mod!
Höj din lofsång klara:
Gud, vår Gud är god! ;:

B. E-g.

10. Morgonsalm.

Min gärning nådigt skåda,
hjälp du det bästa råda!
Låt upphof, fortgång, ända,
allt till din ära lända!

Välsigna mig och skydda,
mitt hjärta blif din hydda!
Låt ditt ord min spis vara,
till dess jag hän skall fara!

P. Gerhard.

H. Spegel.

(Sv. salmb. n:r 429.)

11. Morgon- och aftonsalm.

(Mel. n:r 17: »Nu denna dag förliden är.»)

I Herrans hand jag lämnar mig,
när mina ögon sluta sig;
när jag ur sömnen vaknar opp,
är Gud min glädje och mitt hopp.

Kär kommer nattens stilla ro,
när jag mig Herran fått förtro,
och glad ser jag en dag igen,
när jag med Gud får börja den.

Min gode hjälpare är han,
som för all nöd mig skydda kan,
min väktare, som hör och ser,
när jag ej hör och skådar mer.

Jag vet och är där viss uppå,
att ingen ofärd skall mig nå,
om han ej gifver lof därtill
och mig af kärlek pröfva vill.

Min Gud är stark, min Gud är god,
så är jag nöjd och har godt mod.
Gud, Fader, Son och Helge And',
mig lämnar jag uti din hand.

J. L. Runeberg.

12. Morgon- och aftonbön.

(Mel. n:r 4: »Jag lyfter mina händer».)

Dig, Jesu, vi åkalla!
 O, gör vårt hjärta så,
 att det i timmar alla
 ditt tempel vara må,
 där själf Du mot oss andas
 i ordet af din mund,
 där ljus och glädje blandas
 nu och i hvarje stund!

*Grundtvig.***13. Morgon- och aftonsång.**

O Gud, till dig med hopp jag flyr,
 jag vet, du mina öden styr
 och omsorg om mig bär.
 Du kläder liljorna i prakt,
 du föder fågeln; själf du sagt,
 att jag långt mera är.

I morgonstunden tänker jag:
 välkommen, du Guds nya dag!
 Hvad helst du än mig ger,
 jag taga vill med tålmod,
 allt kommer från en Fader god,
 som ser till barnet ner.

När solen ned i väster går,
 då mödorna jag lämna får
 och söker hvilans ro;
 i Guds beskydd jag lämnar mig,
 jag vet, hans änglar lägga sig
 invid mitt stilla bo.

14. Aftonsalm.

Din sol går bort, men du blir när,
 o Gud! Du alltid hos oss är:
 i mörkret ser du oss ännu,
 och när vi sova, vakar du.

Allt hvilat under Herrans hand,
 som hägnat både stad och land,
 och, till de goda barnens ro,
 hans goda änglar hos dem bo.

Sött sofver den, som fruktar Gud
 och vandrar efter Herrans bud.
 Med glädje står han upp igen,
 och prisar Gud, sin far och vän.

(Sv. salmb. n:r 436.)

*F. M. Franzén.***15. Aftonsalm.**

Så går en dag än från vår tid
 och kommer icke mer,
 och än en natt med Herrans frid
 till jorden sänkes ner.

Men du förblifver den du var,
 o Herre, full af nåd,
 och våra nätter, våra dar,
 du tecknat i ditt råd.

Trygg i din vård jag lämnar mig,
 när solen från oss flyr;
 och gladligt skall jag prisa dig,
 när dagen åter gryr.

Men om det stilla dödens bud
 i denna natt jag hör,
 det är min tröst, att din, o Gud,
 jag lefver och jag dör.

(Sv. salmb. n:r 434.)

*J. O. Wallin.***16. Aftonsalm.**

(Mel. n:r 4: »Jag lyfter mina händer».)

Gud, lär mig dock besinna,
 hur snart mitt lif förgår!
 Liksom en ström förrinna
 dess dagar och dess år.

Om flere eller färre
 åt mig du mätte ut,
 de likna dock, o Herre,
 en flyktad dröm till slut.

Si, jordens släkter falla
 som stoft till jorden ner:
 hur äro de dock alla
 en skugga och ej mer!
 De fika, de arbeta,
 betänka ej sitt fall;
 de samla och ej veta,
 ho det anamma skall.

Hvarvid kan jag mig trygga?
 På dig förtröstar jag
 och lägger glad till rygga
 min väg för hvarje dag.
 En gäst, lik mina fäder,
 jag föres vid din hand
 och gränsen snart beträder
 till mina fäders land.

(Sv. salmb. n:r 448.)

J. O. Wallin.

17. Aftonsalm.

Nu denna dag förliden är:
 jag dig, o Gud, mitt lof hembär
 för all den nåd, jag njutit har
 så denna dag som alla dar.

Men ack, förlåt, hvad, glömsk och svag,
 jag brutit mot din helga lag,
 och låt mig nu och allan tid
 förnimma, att du är mig blid.

Uti din hand med tro och hopp
 befaller jag min själ och kropp;
 uti ditt namn jag somnar in,
 förnöjd och viss, att jag är din.

Din helge ängel blifve när
 och drifve från mig satans här,
 beskärma mig för Kristi skull;
 var mig, ditt barn, en fader huld!

Låt mig, om dig det täckes så,
 i morgon frisk och sund uppstå;
 men om i natt du kallar mig,
 så låt mig vakna säll hos dig!

J. Leo.

P. Brask.

(Sv. salmb. n:r 441.)

18. Aftonsalm.

(Mel. n:r 17: »Nu denna dag förliden är».)

Uti din nåd, o Fader blid,
 befaller jag i allan tid
 min arma själ och hvad jag har:
 anamma allt i ditt förvar!

Mitt lif, min kropp och ande är
 din egendom, o Herre kär.
 Bevara själf hvad dig tillhör,
 att intet ondt mig skada gör!

I dig är jag af hjärtat nöjd,
 du är min enda tröst och fröjd;
 uti min nöd och stora brist
 är du min hjälp, det vet jag visst.

Det är min tro, o Fader blid,
 hjälp, att jag alltid blir därvid:
 ifrån ditt barn du aldrig vik,
 att jag må ärfva himmelrik!

(Sv. salmb. n:r 250.)

J. Svedberg.

19. Aftonhymn.

Villsam är vägen,
 den du skall gå;
 var dock blott trägen,
 fram skall du nå.
 Fågeln ju finner
 hem till sin gren;
 stjärna, som brinner,
 följ hennes sken!

Men om du känner,
hur, då du går,
törst, som dig bränner,
svalka ej får;
minns, att en källa
bor i ditt bröst;
därur kan välla
evighetströst.

Sår, hvilka blöda,
törne dig ger,
mattad af möda,
dignar du ner.
Då vid din sida,
bjudande hopp,
Mästarn skall bida,
resa dig opp.

Intet dig mattar,
bäfvande lam;
herden dig fattar,
leder dig fram,
svalkar din panna,
tar dig i famn;
snart får du stanna,
hunnen i hamn.

Fridfulla boning!
Vänliga ort!
Där står »försoning»
öfver dess port.
Se genom dimma
Faderens hus!
Se, mot dig glimma
himlarnes ljus!

Teodor Holmberg.

Högtidssalmer.

20. Julsalm.

(Mel. n:r 17: »Nu denna dag förliden är.»)

Si, natten flyr för dagens fröjd,
och änglars röst från himlens höjd
det bud till fromma herdar bär,
att född den gode herden är.

I stilla glans han träder fram:
af spridda får och späda lam
han sig en hjord församla vill,
den himmelriket hörer till.

Saktmodig, mild och oskuldfull,
han ej med silfver eller gull,
men med sin lydnad och sin död
skall lösa oss från evig nöd.

Och himmel skall förgås och jord,
men ej hans helga, dyra ord;
hans namn af alla tungors ljud
skall kallas Frälsare och Gud.

Statt upp, var ljus, o mänsklighet!
Ditt namn skall vara Kristenhet,
din ära och din själaro
att uppå Herran Kristum tro.

Högtlofvad vare Herrans nåd,
hans makt, hans underfulla råd!
Högtlofvad i all evighet
den eviges barmhärtighet!

(Sv. salmb. n:r 56.)

J. O. Wallin.

21. Julsalm.

Nu segrar alla trognas hopp:
vid änglars lofsång rinner opp
en salig morgonstjärna.
Hon stannar öfver Herrans hus
och folken skola i dess ljus
församla sig så gärna.

Stort ljus, klart ljus
nedergjutes, natten slutes,
dagen börjas att kring hela världen spörjas.

I nåd och sanning bland oss bor
den dolde Guden mild och stor,
en frälsare för alla.
Vi skåda nu hans härlighet
som ende Sonens härlighet
och till hans fötter falla.
Haf tröst, mitt bröst!
Gläds, att ordet kött är vordet,
Gud förklarad och hans kärlek uppenbarad.

O gläds, min själ, och sjung hans pris,
som öppnat dig det paradiset,
hvars port din synd tillslutit!
O gläds, att Gud förbarmar sig
och huld förnya vill med dig
förbundet, som var brutet!
Ära vare
Gud i höjden! Friden, fröjden,
helig vilje sig från jorden aldrig skilje!
(Sv. salmb. n:r 69.) *S. J. Hedborn.*

22. Julsalm.

Ack, Herre Jesu, hör min röst:
gör dig ett tempel i mitt bröst,
uti mitt hjärta blif och bo!
Så har jag tröst och evig ro.

Låt aldrig mig förgäta dig!
Ditt namn ske pris evinnerlig!
Ditt namn med fröjd jag lofa vill
förläna mig din nåd därtill!

Ära ske Gud uppå sin tron,
som oss har skänkt sin ende son!
Nu mänskors röst och änglars kor
lofsjunge den i höjden bor!

O. Martini. *M. Luther.*
(Sv. salmb. n:r 63.)

23. Julsång.

O du saliga, o du heliga
jordens fröjdfulla högtidsdag!
Ära ske Herran! Nära och fjärran
änglar förkunna Guds välbehag.

Född är frälsaren och förlössaren,
Kristus, Herren i Davids stad.
Kommen är friden. Himmelska tiden
nu är fullbordad. Min själ, var glad!

Stora, heliga, utsägliga
gåfvor få vi af Faderns hand.
En är ock Anden, som oss vid handen
leder till hemlandets sälla strand.

24. Julsång.

Härlig är jorden!
Präktig är Guds himmel!
Skön är själens pilgrimsgång!
Genom de fagra
riken på jorden
gå vi till paradiset med sång.

Tidehvarf komma,
tidehvarf försvinna,
släkte följer släktes gång.
Aldrig förstummas
tonen från himlen:
själarnas glada pilgrimssång.

Änglar den sjöngo
först för markens herdar.
Skönt från själ till själ det ljud:
frid öfver jorden!
Människa, gläd dig!
Frälsad du är från synd och död.

Efter Ingemann.

25. "Mitt hjärtas tankar ila."

Mitt hjärtas tankar ila
till Betlehem med fröjd.
Där är min ro och hvila,
ja, all min sällhets höjd.
Dit sträcker sig min längtan,
där har min tro sin skatt,
där stillas all min trängtan,
där blir mitt hjärta gladt.

Du mörka stall, som hyser
Guds son, all världens ljus,
i högre glans du lyser
än alla kungars hus.
När krubbans skatt där inne
mig rätt till hjärtat går,
förklaras för mitt sinne,
hvar jag all ära får.

Men ack, hvi skall jag skåda
min Gud på hö och strå,
som armod blott förråda?
Skall han behandlas så,
som himlens spira förer
och världens herre är?
Hvad är, som honom rör
så djupt att stiga ner?

Att oss från nöden frälsa
han kom att lida nöd;
att ge oss lif och hälsa
han lider korssets död.
De låga att upphöja
så djupt han stigit ner,
de stolte att nedböja
han sig så ringa ter.

En fågel har sitt näste,
ett vilddjur har sitt bo;
han under himlens fäste
ej finner hem, ej ro;
allt för att oss bereda
ett hem i Faderns hus
och för att dit oss leda
uti sin sannings ljus.

O, kom, jag har upplåtit
för dig mitt hjärtas hus!
Du, som min synd förlåtit,
träd in med frid och ljus!
O, kom, mitt hjärta rena
från all dess synd och skam!
Ja, blifve du allena
mitt allt, Guds rena lam!

P. Brorsson.

26. Påsksalm.

Upp, min tunga, att lofsjunga
hjälden, som på korssets stam
för oss blödde, led och dödde
som ett menlöst offerlam!
Han ur griften, efter skriften,
nu i ära träder fram.

Han fullgjorde, hvad vi borde,
och blef vår rättfärdighet.
Han afvände vårt elände
För båd' tid och evighet.
Han förvärfde, att vi ärfde
ljus och frid och salighet.

Gamla, unga må lofsjunga
Faderns makt och härlighet
och hembära Sonen ära
för så stor barmhärtighet,
prisa Anden, som vid handen
förer oss till salighet!

Fortunatus.

Ollon.

(Sv. salmb. n.r 106.)

27. Påsksalm.

Hvad ljus öfver griften!
Han lever, o fröjd!
Fullkomnad är skriften
o, salighets höjd!

Från himmelen hälsad,
han framgår i glans,
och världen är frälsad
och segern är hans.
Bortvälad är stenen och inseglet bräckt,
och vakten har flytt för hans Andas fläkt,
och afgrunden bäfvar. Halleluja!

Här var mellan ljuset
och mörkret en strid;
dock segrade ljuset
för evig tid.
Nedstörtad är döden;
och tron står opp
bland jordiska öden
med himmelskt hopp.
I sörjande kvinnor, hvem söken I här?
Den lefvande ej bland de döda är:
uppstånden är Jesus! Halleluja!

(Sv. salmb. n:r 102.) *F. M. Franzén.*

28. Salm på Kristi himmelfärdsdagen.

Till härlighetens land igen
jag ser dig, Jesu, fara;
men jag på jorden måste än
en gäst och främling vara.
Långt från mitt hem jag vandrar här;
mitt sällskap sorg och möda är.

Långt från min faders hus jag går:
ack, Herre, huru länge?
Men dit mitt öga icke når,
min ömma bön sig tränge;
min suck, osäglig, innerlig,
skall dela skyn och hinna dig.

En skynt jag då i trone ser
utaf det goda landet,
där du från mig ej skiljes mer,
när, löst ur syndabandet,
bland helgohen jag, fri och glad,
får bo i lefvande Guds stad.

(Sv. salmb. n:r 113.) *J. O. Wallin.*

29. Pingstsalm.

Kom, Helge Ande, till mig in,
upplys min själ, upptänd mitt sinn',
att jag i dig må blifva!
Låt lysa lifvets ljus för mig
och led mig på den rätta stig:
dig vill jag helt mig gifva.

Uti all sanning led du mig,
förståndet öppna nådelig
och lär mig, Gud, din vilja!
Från alla synder gör mig ren,
att jag må följa dig allen,
allt ondt ifrån mig skilja.

Gif lycka, Gud, till allt godt verk,
befrämja det och kraften stärk,
att jag allt mer tilltager
uti din visdom och din nåd
och alltid följer dina råd
och gör hvad dig behagar.

(Sv. salmb. n:r 138.) *Från 17:de århundradet.*

30. Pingstsalm.

(Mel. n:r 17: »Nu denna dag förliden är.»)

Kom, *sannings* Ande, vittne bär,
att Jesus Kristus lifvet är,
att honom du allena vet
som vägen till vår salighet.

Kom, *ljusets* Ande, led oss så,
att vi på rätta vägar gå
och aldrig ifrån trones grund
en härsmån vike någon stund.

Gud Faders Ande, kom till oss!
Guds kärlek kom, du himlabloss!
Lägg på vår tunga nådens röst
med lifvets ord till evig tröst!

Efter Grundtvig.

Andliga sånger af blandadt innehåll.

31. Sommaren.

(Mel. n:r 17: »Nu denna dag förliden är.».)

Din klara sol, o Fader vår,
vidt öfver ond och god uppgår,
gör luften mild och dagen ljus
och klär i fägring jordens grus.

Nu vakna upp på höjd, i dal
löf, gräs och örter utan tal;
hvar fläck blir grön, hvar tufva rik
af växter, en ej annan lik.

Ja, ute se vi sommartid
med jorden grön och himlen blid:
hur är det i vår egen själ,
är sommartid i den jämväl?

Har otrons kalla vinter flytt,
har hjärtat lifvats upp på nytt
utaf den klara nådesol,
som skiner från Guds kungastol?

Ack, fattigt blommar dock vår jord,
hur härlig än dess prakt är spord,
mot mänskans själ i tro och hopp,
när lifvets sol för den gått opp.

O Gud, som låter sommar nu
utom oss stråla lugn och ljuf,
låt ock inom oss i vårt bröst
ej råda mörker, storm och höst!

Då först är rätt din sommar här,
när ute sol och blomstring är
och i vårt hjärta lyser klart
den sol, som icke skapad vardt.

J. L. Runeberg.

32. Sommarsång.

Besinna, min själ,
hur Gud utaf nåde
i allt, hvad vi skåde,
mot mänskan gör väl.
Båd' himmel och jord
förtälja hans under;
hans nåd alla stunder
i allting blir spord.

Hvar planta, som ses
af jorden upprinna,
bör själen påminna,
hvad nåd oss betes.
Ack, pryds jorden så,
på hvilken man träder,
hvi skulle för kläder
Guds barn sörja då?

Hvar fågel, man hör,
så muntert sig gläder,
om Skaparen kväder,
som allt godt oss gör.
Om Gud till dem ser
och föda dem gifver,
jag glömd då ej blifver:
mig älskar han mer.

Är Herren oss när
och städse oss känner
som barn och som vänner,
hvi tvifla då mer?
Han själf är vårt bröd,
vår hjälp uti nöden,
vårt lif uti döden,
vårt värn och vårt stöd.

33. Bön.

(Mel. n:r 3: »Gud, jag anropar dig.».)

Fader, vi bedje dig!
Värdes till oss din välsignelse dela!
Herre, förlåt, hvad så ofta vi fela,
rena från fruktan och skuld vår stig!
Fader, vi bedje dig!

Fader, vi bedje dig!
Tacksamma hjärtan oss värdes beskåra!
Gif oss din nåd att förkunna din ära!
Du är vår tillflykt evinnerlig.
Fader, vi bedje dig!

Fader, vi bedje dig!
För oss vid handen bland frestelsens snåror,
var du vår starkhet i nöd och i faror,
led oss på jordlivets branta stig!
Fader, vi bedje dig!

34.

O land, du sälla andars land,
där Herren Gud själf bor!
Högt öfver stjärnehimlens rand,
långt från förgänglighetens strand —
där skall vår glädje blifva stor,
där Herren Jesus bor.

Där blir oss ljuft, där blir oss godt,
där blir oss allt beskärmt;
hur Gud än skiftar här vår lott,
ett himmelskt hemland vi dock fått.
Hvad finns på jorden väl så värdt
att hållas dyrt och kärt?

Där ofvan skyn är detta land,
ej ögat ser det här;
dess skatter fattar ej vår hand;
ty bortom dödlighetens strand,
där Frälsaren och Fadren är,
vårt hemland det är där.

Och skänktes oss all världens glans
och kunde vi än få
hvad ypperst uppå jorden fanns,
hvad nånsin af en dödlig vanns:
till detta sälla land ändå
vår längtan skulle stå.

Som blomman, slutan än i knopp,
dock mognar ur sitt tvång,
så skall ock för vår syn gå opp
Guds paradis, som är vårt hopp;
och högre klinga skall en gång
hos Gud vår hemlandssång.

II. Fansånger.

35. Fansång.

Framåt, framåt på ljusets bana,
du unga, friska kämpahär!
Re'n svajar högt vår svenska fana,
och Sverges skyddsgud henne bär.

För sant och godt och skönt vi stride
mot mörkret dra vi våra svärd,
och vid vår bardalek vi spride
ett norrsken ut i nattlig värld.

G. Wennerberg.

36. Fanmarsch.

Stå stark, du ljusets riddarvakt,
kring dina fosterländska fanor
och drag åstad med sångens glada makt
med mod på dina skilda banor!
Än ligger stilla frid
som ljufligt mänsken öfver berg och dalar,
och i åskdiger tid
blott hopp och kärlek Nordens ande talar.
Men kommer någon våra fjäll för nära,
och mulnar det i Svithiod,
då, bröder, vid vårt namn, vår gamla ära,
vi hugga oss en väg i blod.
Och stupar vi på ärans bana,
om Hildur våra lif begär,
vi svepa kring oss Sverges fana:
i döden den bruttäcket är.

J. Nybom.

37. "Upp med fanan!"

Svensk fansång.

Upp med fanan, duken blå
 med det gula korset på!
 ;: Skam åt den bland mör och svenner,
 som ej Sverges fana känner! ;:

Upp med fanan! Under sång
 skall hon hissas på sin stång.
 ;: Öfver allt, där Sverge äras,
 skall hon främst i ledet bäras. ;:

Upp med fanan, när du går
 pliktens väg i fädrens spår.
 ;: Aldrig får i strid hon sänkas,
 aldrig får med smuts hon stänkas! ;:

Upp med fanan! Hvert det bär,
 håll den hela lifvet kär.
 ;: Bär den högt, så högt du kan det,
 för det dyra fosterlandet! ;:

*Frithiof Holmgren.***38. Fansång.**

Hell dig, vår fana,
 korsfana blå!
 Ljus är din bana,
 med dig vi gå!
 Hvert du oss leder,
 vinkar oss heder:
 vakt för din ära vi stå!

Hjältar dig buro
 vidt bortom haf;
 lagrar, de skuro,
 ej lagts i graf:
 Tyskland ej glömmes
 bragd, som du gömmer,
 seger, som gullkungen gaf.

Stormmolnets dunder
 öfver dig drog,
 lyckan gick under,
 blixten dig slog.
 Högt du dock lyfte
 åter ditt syfte:
 fredstid gaf fredsbragder nog.

»Vega» sig trängde
 högt upp i nord,
 isbältet sprängde,
 löste sitt ord.
 Ära i världen
 vann du på färden,
 flagga, åt fädernejord.

Signande sväfva
 öfver vår id!
 Lär oss ej bäfva,
 stärk oss i strid!
 Sinnen, som vilja
 bittert sig skilja,
 mana till endräkt och frid

Hell dig, vår fana,
 korsfana blå!
 Stolt är din bana,
 med dig vi gå.
 Väntar än nöden,
 vinkar än döden,
 vakt för din ära vi stå!

*Teodor Holmberg.***39. Flaggsång.**

(Mel. n:r 46: »Sverge, Sverge, framför allt på jorden».)

Sverges flagga, stolta, ärorika,
 fläkta lifligt under himlens sky!
 Mana oss den plikten aldrig svika —
 landets sak att främja i hvar by!

Till hvar yngling, till hvar ungmö hviska
 om vårt eget svenska fosterland;
 tänd för Norden, för den gamla, friska,
 nu som fordom unga hjärtans brand!

Blå och gula fana, lär oss minnas
 våra fäders gård af svett och blod;
 låt oss äfven i de leden finnas,
 där man tror på Gud och ungdomsmod!

Lys oss, fana, i vår hvardagsgärning,
 lär oss finna väg i fäders spår:
 kanske snart man kastar krigets tärning
 och för Sverges framtid fejden står!

Fana, lär oss älska fosterlandet,
 modersmålet, fäders sed och lag!
 Blif för Sverges barn föreningsbandet,
 lär oss helga dig vår framtids dag!

Teodor Holmberg.

40. Fansång.

Den ed, jag svurit fanan,
 är hög och allvarsam,
 ty ärofull är banan,
 där hon har vandrat fram.
 Hon har vid Lützens läger,
 hon har vid Fredrikshall
 följt hjältarna till seger
 ännu i deras fall.

Jag vill ock troget följa
 med dig i lust och nöd
 och klyfva stridens bölja
 till seger eller död.
 Må österns vilda hopar
 i stormen trängs kring dig:
 med gult och blått du ropar
 till oss — förgät ej mig!

III. Fosterländska sånger.

41.

Ur svenska hjärtans djup en gång
 en samfäld och en enkel sång,
 som går till kungen från!
 Var honom trofast och hans ätt,
 gör kronan på hans hjässa lätt
 och all din tro till honom sätt,
 du folk af frejdad stam!

Du himlens Herre, med oss var,
 som förr du med oss varit har,
 och lifva på vår strand
 det gamla lynnets art igen
 hos sveakungen och hans män
 och låt din ande hvila än
 utöfver nordanland!

C. V. A. Strandberg.

42.

Du gamla, du friska, du fjällhöga Nord,
 du tysta, du glädjerika, sköna!
 Jag hälsar dig, vänaste land uppå jord,
 din sol, din himmel, dina ångder gröna!

Du tronar på minnen från fornstora dar,
 då äradt ditt namn flög öfver jorden!
 Jag vet, att du är och du blir hvad du var.
 Ack, jag vill lifva, jag vill dö i Norden!

R. Dybeck.

43.

Vårt land, vårt land, vårt fosterland!
Ljud högt, o dyra ord!
Ej lyfts en höjd mot himlens rand,
ej sänks en dal, ej sköljs en strand
mer älskad än vår bygd i Nord,
än våra fäders jord.

Vi älska våra strömmars brus
och våra bäckars språng,
den mörka skogens dystra sus,
vår stjärnenatt, vårt sommarljus,
allt, allt, hvad här som syn, som sång
vårt hjärta rört en gång.

Här är oss ljuft, här är oss godt,
här är oss allt beskärtdt;
hur ödet kastar än vår lott,
ett land, ett fosterland vi fått;
hvad finns på jorden mera värdt
att hållas dyrt och kärt?

Din blomning, sluten än i knopp,
skall mogna ur sitt tvång;
se, ur vår kärlek skall gå opp
ditt ljus, din glans, din fröjd, ditt hopp,
och högre klinga skall en gång
vår fosterländska sång.

J. L. Runeberg.

44.

Hell dig, du höga Nord!
Hell dig, vår fosterjord!
∴ Kraft och mod,
lif och blod
vi offra för din ära! ∴

Hell dig, du fria strand!
Hell dig, du hjältars land!
∴ Enighet,
trofasthet
är dina söners lära. ∴

Hell er, I gamla berg,
jättar med järn till märg!
∴ Fjäll och haf
aldrig slaf
i Manhem skola bära. ∴
Lefve, lefve, lefve vårt fosterland!
F. B. Cöster.

45.

Härliga land!
Frihetens stamort på jorden!
Hell dig, du drottning i Norden!
Fädernesland!

Hjärtat i brand
flammar för fädernedygder.
Hell dina fridsälla bygder!
Fädernesland!

Fast är ditt band,
knutet bland urgamla fjällar.
Hell dina dalar och hållar!
Fädernesland!

J. W. Berger.

46. Till Sverige.

Sverge, Sverge! Framför allt på jorden,
älskade och dyra fosterland!
För ditt altar, för den höga Norden
flammar hjärtat af en helig brand.

Bär du stolt ditt hjältelynnes prägel
på ditt ämne, strålande och rent:
mod och kraft som Herrans Guds insegel
blef åt dig i skapelsen förlänt.

50. Till Sverge.

(Mel. n:r 57: »Ack, Värmeland, du sköna.»)

O Sverge, våra fäders och våra hjärtans land,
mål för vår sträfvan, mål för våra drömmar,
ja, du är fattigt! Guldet ej manges i den sand,
hvaröfver Göta hvalfver sina strömmar.
Men har du guld som fordom i dina söners bröst,
och vill du söka skatter, ledd utaf minnets röst,
då är du rikt som intet land på jorden.

Och hotas vi af nöden, hvar än den kommer från,
om sänd af frosten eller oväns hopar,
så var, hvad du har varit, du fosterlandets son,
beredd till värn, när helst dess stämman ropar;
och gif, som förr du gifvit, med lika häg och mod
ditt guld åt dina bröder, din fosterjord ditt blod —
så hvilat Herrans Ande öfver Norden.

• _____ *E. W. Lindblad.*

51. Hemlandet.

I glädje och smärta du är mig så kär!
Dig älskar mitt hjärta båd' fjärran och när.
Där modern mig ofta har vaggat till ro.
På jorden ej finnes ett land så som du!
O, hemland, dyra ord!
∴ O, fosterbygd i Nord! ∴

52.

(Mel.: n:r 41. »Ur svenska hjärtans djup.»)

Du ärans hem, du höga Nord!
Det skönaste af allt på jord
för dina barn du är.
Med dina sjöar, dina fjäll,
din sommardag, din norrskenskväll,
i kungens slott, i bondens tjäll
hvem håller dig ej kär?

I skogar, berg och vattenfall
en kraft, som aldrig tröttat skall,
du gaf vår idoghet.

Och i din undångömda bygd
i tusenårig frihets skygd
trifs mannakraft och kvinnoygd
och gammal gästfrihet.

Din dörr för världen öppen står,
blott himlens stjärneskara går
på vakt omkring din härd,
i grafven dina stridsmän bo: —
skall ulfvens tand, skall örnens klo
af aktning lämna dig i ro,
du kämpe utan svärd?

Nordmanna-anden fri och djärf
dock höja vill i fredens värf
bland jordens folk sin röst.
Den hugen, som i forna dar
ditt stolta namn kring jorden bar,
i sekler än skall lefva kvar
i dina söners bröst.

Och kallar du oss, moder god,
att vittna för dig med vårt blod,
så tag oss i din famn!
Vår amma var du, blif vår graf!
Ditt folk kan dö, men ej som slaf:
vi ge dig åter hvad du gaf —
ett obefläckadt namn!

_____ *Fr. Holmgren.*

53.

(Mel. n:r 54: »Jag vet ett land, där tysta stjärnekvällen.»)

Jag vet ett land, där himlen omkring fjällen
sig svänger präktig, djärf och underbar;
där tusen stjärnor gnistra uti kvällen,
och högst står trofast Nordens stjerna klar;
där granens hår och björkens kransa tjällen;
från bergen brusar floden stark och snar:
där såg jag himlen först, såg hafvet, jorden,
och jag vill lefva och vill dö i Norden.

Jag vet ett folk, vid hafvets bröst uppammat,
i dalens vagga uti järnets land,
af hjältefäders gudasläkt härstammat.
Från bergen härskar det med mäktig hand,

af skogen, klippan, böljorna hörsammadt,
och har sitt rykte sträckt till fjärran land:
jag mäktigare folk på jorden känner,
men jag vill lefva ibland frie männer.

E. G. Geijer.

54. Norrland.

Han: Jag vet ett land, där tysta stjärnekvällen
den mörka himlen klär i norrskens prakt;
där under molnig hjälm de gråa fjällen
med isadt pansar stå kring dal'n i vakt;
där mången flod sig tumlar vild från hällen,
och dånet rullar vidt till fjärran trakt,
där strömkarlsharpan klingar än på vägen,
då månen kysser våta harpobågen.

Hon: Jag minns den natt, så ljuslett varm som dagen;
för blommans slummer har den ock en sol.
Då kväll och morgon le i syskon dragen
och båda mötas öfver samma pol.
Där vakan stämmer vemodsfulla slagen,
och nejden doftar som en ängsviol;
där ljusa älfvor sväfva om i ringen,
och öfver tufvan glänser silfvervingen.

Han: Jag minns de gamla skogarna och landen,
där dånande man under klippor far;
jag minns den sjö, där dunkelgröna stranden
sin höga mur kring blåa djupet drar.
Där stod en gran och nickade på sanden,
och hjässan lutad öfver djupet bar.
Där låg vår faders hydda invid fjärden,
och frid och lugn var denna vrå af världen.

Hon: Jag minns de många holmarna och dalen,
på blommor och på sångare så rik.
Ack, står han kvar ännu den gamla alen,
är hyddan än den forna hyddan lik,
där mången gång jag stod och såg i salen,
hur solen sjönk i guld bakom en vik!
Kom, broder, kom, och räck mig vänligt handen,
vi vilja åter till de sköna landen. —

A. A. Grafström.

55. Dalkarlasång.

Jag vet ett land långt upp i högan Nord,
ej varmt och rikt som söderns länder,
men hjärtan klappa där för fosterjord,
och mandom bor på Siljans gröna stränder;
och skogar susa där i dyster prakt,
och älfvar brusa där från trakt till trakt:
ett härligt land, I gode dälamän!
Och hvem det landet en gång sett,
han längtar dit igen.

G. Nyblæus.

56. Västmanna-Dalasång.

(Mel. n:r 160: »En gång i bredd med mig.»)

Vivant Västmannias
;: samt Dalekarlias ;:
urfält och berg!
Tarflighet närde oss,
modersord lärde oss,
farsarf beskärde oss
muskler och märg.

Härligt i Västmanland
;: frodas kring Målarstrand ;:
blommor och bröd;
härligt i Dalarne
löfva sig salarne,
och källarsvalarne
frusta af mjöd.

Där varar ärlighet,
;: gästfrihet, kärlighet ;:
utan all rost;
malm bor i grufvorna,
smultron på tufvorna;
dit bära dufvorna
kärlekens post.

Flit bräcker mödans skal,
;: kraft genom berg och dal ;:
bryter sin stråt.

Godt samvet' ger godt mod,
godt arbet' lycka god,
trampar på drakablod,
lögn och försåt.

Känn, hvad du bör och tåll
∴ Fatta ditt lefnadsmål ∴
varmt som en bön!
Glad som en morgonsalm,
ryck så mot dagens kvalm,
kämpa för segerns palm,
vinkande skön!

Ljuf som ett särlaregn,
∴ komme i änglahägn ∴
frid till ditt tjäll!
Om minnet åt dig ler,
när du tillbaka ser,
hoppet dig handen ger,
när det blir kväll.

J. O. Wallin.

57. Värmland.

Ack, Värmland, du sköna, du härliga land!
Du krona för Svearikens länder!
Ja, om jag komme midt i det förlofvade land,
till Värmland jag ändå återvänder.
Ja, där vill jag lefva, ja, där vill jag dö!
Om en gång ifrån Värmland jag tager mig en mö,
så vet jag, att aldrig jag mig ängrar.

Ja, när du en gång skall bort och gifta dig, min vän,
då skall du till Värmland fara;
där finnas nog Guds gåfvor med flickor kvar igen,
och alla ä' de präktiga och rara.
Men friar du där, så var munter och gla',
ty muntra gossar vilja värmlandsflickorna ha;
de sorgsna dem ge de på båten.

Och värmlandsgossen han är så stolt och så glad,
han fruktar för intet uti världen.
När konungen bjuder, så drager han åstad
bland kulor och blixtrande svärden.

Ja, vore det ryssar till tusendetal,
han ej dem alla fruktar, han vill ej annat val
än dö eller segra med ära.

Och skulle han ej strida med glädje och med mod
och lifvet sitt våga, det unga?
Där hemma sitter moder och beder för hans blod
med bruden, den älskade, unga —
en värmelandsflicka, så huld och så skön!
För kung och land han strider, och hon skall bli hans lön:
ho kan honom då öfvervinna?

A. Fryxell.

58. Södermanländingens sång.

Känner du landet, det härliga, rika,
badadt af Mälar- och Östersjöväg,
hemmet för skördar och minnen tillika,
fredliga bragder och vikingatåg?
Minns du den stranden, där Mälarens bölja
suckar af kärlek och dansar af lust?
Lyckliga minne, o, får jag dig följa
hem till den sköna, den älskade kust?

Där var vårt hem i de doftande lundar,
där var vårt hem vid den glimmande vik.
Icke oss brydde den dagen, som stundar,
dagen, som njöts, var lycksalig och rik.
Världen var rymlig, och lugn var vår hydda,
friskt var vårt lif vid de skummande skär;
tusende fröjder — nu äro de flydda —
sjöngo sin dikt genom lunderna där.

Hembygd för minnet och sången! Besökas
än dina fjärdar af Hjorvard ibland?
Sitter ej troget, när skuggorna ökas,
Ingeborg än uti sorg på din strand?
Drömmer ej än på sin ensliga kulle
skalden med gyllene harpan i hand?
Bor i hvar dal, i hvar fiskarejulle
sången ej kvar uti Södermanland?

Vänliga hembygd! Solen ej skådar
skönare land på sin ensliga färd.
Skönare morgon hon aldrig bebådar
än öfver dig och din dal och din fjärd.
Vänare ej öfver land, öfver sjöar
aftonens trånande skimmer hon göt,
än när för dig, dina skär, dina öar
sorgsen sitt gyllene öga hon slöt.

Vårliga vindar, tågen, o tågen
hem för att hälsa den älskade bygd;
hälsn den trogna, den suckande vägen,
hälsn hvar boning för kärlek och dygd!
Hälsn hvar lund, där vi drömde så gärna,
hälsn hvar hängbjörk, där trastarne slå!
Sitter där under en älskande tärna,
hälsn, o hälsn den hulda också!

B. E. Malmström.

59. Sång till hembygden.

(Östergötland.)

Hembygdens ängder, Östgöta marker,
dalar, som klinga de käraste namn!
Malmdigra klippor, löfrika parker,
nejder med barndomens minnen i famn!
Hell er, där fliten rest mellan kullar
trefnadens boning! Blommande rullar
skördarnes guld, och vimplade jullar
flyga på forsande strömmars kristall.
Er vår hälsning, hulda trakter!
Ack, för hjärtat så dyra, vid vindars bing, bing,
mellan ekars höga vakter
edra ljusalfver flögo vår vagga omkring.
Och plantan växte opp.
Dess första späda knopp
i er jord fann sin näring, sin trefnad och vård.
Under lundars friska skuggor
sköt hon upp till en stam i er rosengård.

Hvart vi än blicka, fädernebygder,
eder vår främsta, vår yttersta gård!
Kärlek för rätt och manliga dygder
fostringen fingo i hemlandets värld.

Fäders exempel, barnen så kära,
frukter åt kommande tidsåldrar bära.
Framtid! O, måtte du skördar få skära!
Hell er då, bygder, som burit dem fram!
Och när dagen en gång strålen
sänker ned bortom synkretsens mörknande rand,
ljufva ängder, huldrikt målen
då för ögat ett schönare fädernesland!
Där kampen når sitt slut
och mödan hvilar ut,
och vi hamna i fridens och fröjdernas hem.
Hjärtat klappar, fadren vinka.
Snart från stormen vi ila i skötet till dem.

C. F. Dahlgren.

60. Sång till Skåne.

(Mel. n:r 7: »Hör, i fria rymder skalla».)

Skåne, land för våra fäder!
Du vår bästa kärlek får:
mest den böljas sång oss gläder,
som mot hemmets stränder slår.
Därför högt vår kärlek flammor:
här vår vagga skars en gång
ur de gröna bokars stammar.
Klinge nu till dig vår sång!

Ljusa slätter, gröna lunder
famna kära, kära hem:
minnen från de glada stunder,
dem vi lefvat upp i dem,
hviska, hviska under gamman
mången ljuvlig saga där,
medan tiden träcklar samman
runorna, som barken bär.

Kraftig arm styr ännu plögen,
tvingar tegen ge sin gård,
medan kärlek håller trogen,
trogen vakt kring hem och härd.
Och hvar kväll en lofsång rullar
mot din strand med vågor blå:
i de runda ättekullar
glädas ädle fäder då.

När de norra brödralanden
gästats af den bleka nöd,
broderligt du räckt dem handen,
gifvit af ditt öfverflöd. —
Hälsans färg åt tårda kinden
skänkte du så småningom:
därför tunga ax i vinden
räcka dig sin rikedom.

—th.

61.

(Ur Fritiofs saga.)

Till tings! Till tings! Budkaffen går
kring berg och dal.
Kung Ring är död: nu förestår
ett kungaval.

Då tager bonden svärd från vägg,
det stål är blått.
Med fingret pröfvar han dess egg:
den biter godt.

De piltar se med glädje på
det stålblå sken;
de lyfta svärdet två och två,
för tungt för en.

Men dottern skurar hjälmen ren —
blänk skall han bli —
och rodnar, när hon skådar se'n
sin bild däri.

Sist tar han sköldens runda värn,
en sol i blod.
Hell dig, du frie man af järn,
du bonde god!

All landets ära växer ur
ditt fria bröst.
I striden är du landets mur,
i frid dess röst.

Så samlas de med sköldegn
och vapenbrak
på öppet ting, ty himlens sky
är deras tak.

*Es. Tegnér.***62. Vikingabalk.**

(Ur Fritiofs saga.)

Nu han sväfvade kring på det ödsliga haf, han for vida
som jagande falk;
men för kämpar om bord skref han lagar och rätt. Vill
du höra hans vikingabalk?

»Ej må tältas å skepp, ej må sofvas i hus: inom salsdörr
blott fiender stå;
viking sofve på sköld och med svärdet i hand, och till tält
har han himlen den blå.

Kort är hammarens skaft hos den segrande Tor, blott en
aln långt är svärdet hos Frej!
Det är nog; har du mod, gå din fiende när, och för kort
är din klinga då ej.

När det stormar med makt, hissa seglen i topp! Det är
lustigt på stormande haf;
låt det gå, låt det gå! Den, som stryker, är feg; förr'n du
stryker, gå hellre i kvaf!

Seglar krämare fram, må du skydda hans skepp, men den
svage ej vägre dig tull!
Du är kung på din våg, han är slaf af sin vinst, och ditt
stål är så godt som hans gull.

Gods må skiftas å däck genom tärning och lott; hur den
faller, beklaga ej dig!
Men sjökonungen själf kastar tärningen ej, han behåller
blott äran för sig.

Nu syns vikingaskepp, då är äntring och strid, det går
hett under sköldarne till:
om du viker ett steg, har du afsked från oss, det är lagen;
gör se'n, som du vill!

När du segrat, var nöjd! Den, som beder om frid, har ej
svärd, är din fiende ej;
bön är Valhalla-barn, hör den bleknades röst; den är ni-
ding, som ger henne nej.

Sår är vikingavinst, och det pryder sin man, när på bröst
eller panna det står;
låt det blöda, förbind det, se'n dygnet är om, men ej förr,
vill du hälsas för vår.» —

Så han ristade lag, och hans namn med hvar dag växte
vida på främmande kust,
och sin like han fann ej på blånande sjö, och hans käm-
par de stredo med lust.

Es. Tegnér.

63. Sten Sture d. y.

(Ur »Fången på Kallö».)

Herr Sten, den unge Sture,
han stridde i Dufnäs skog,
och om mig så vingar bure,
;: jag vet, hvart jag flöge nog: ;:
»I ärlige Dalabönder,
slån sköldar och hjälmar sönder!
;: Vi frukta för ingen, vi. ;:
Jag ser i min skara mången,
som kämpar för första gången;
;: men riddare kan han bli.» ;:

Herr Sten, den tappre Sture,
höll slag vid Brännkyrka by,
och om mig så vingar bure,
;: dit ville väl nu jag fly: ;:
»Här gäller stå eller falla,
hvem är mig en man för alla
;: och bär vår fana i dag?» ;:
Då trädde där fram gullhårig
en yngling, en tjuguarig,
;: och svarade: »Det gör jag!» ;:

Herr Sten, den trogne Sture,
han föll vid Asunda sjö,
och om mig så vingar bure,
;: nu flöge jag dit att dö. ;:

När slagen han låg på båren
och yrsnön lekte i sären,
;: de sina han blidt såg an: ;:
»Hvi bleknen I, män, för döden? —
Friskt mod! Ty när störst är nöden,
;: nog finner väl Gud sin man.» ;:

Edvard Bäckström.

64. Dalkullans visa om Gustaf Vasa.

Hvar markens ros skall vissna,
hvar sommar följs af höst;
men aldrig dör den bilden,
som bor i folkets bröst.

I våra berg och dalar
han lefver ännu kvar,
den kungen, som oss alla
har älskat som en far.

Han gick i våra skogar,
han tröskat på vår strand,
han hvässat våra pilar,
han lossat våra band.

Hur skön är kungatronen!
Den trotsar stormars hot,
när så i folkets kärlek
den har sin fasta rot.

Hur skön är kungaspiran,
en himmelsk stråle lik,
när till de ringas kojor
den tränger hugnerik.

Hur skön är kungagrafven,
när den, som bor däri,
har lämnat kvar ett minne,
som skall välsignadt bli!

C. V. Böttiger.

65. Vid Lützen d. 6:te nov. 1632.

Hvems är den häst, som där ses springa
 för svenska härens led
 med tomma sadeln, blodig bringa
 på likbeströdder hed?
 Vår kung är fallen, bröder,
 för kristen tro han blöder,
 vår konung är ej mer, vår konung är ej mer.

Framåt i heta striden tränger
 den svenska lejonhär
 och kejsarns mörka skaror spränger —
 på flykt re'n allting är.
 Vår kung vi hämnats, bröder,
 fast sargadt hjärta blöder,
 vår konung hämnad är, vår konung hämnad är.

Re'n lagt sig stridens vilda tummel,
 den drabbning domnat af,
 och fallna hjältar som ett kummel
 omgifva Gustafs graf;
 och klagan skallar vida,
 de kämpar händer vrida,
 ty Gustaf är ej mer, ty Gustaf är ej mer.

66. Slaget vid Helsingborg.

(Visa från Gälds härad, Skåne.)

Kung Fredrik i Danmark han satt på sin stol
 — stort buller mände han göra: —
 »Om jag är konung, som jag var i fjol,
 så skall jag de svenske förgöra.

Si Skåne, det måste jag hafva igen,
 om också Danmark skall blöda.
 Ty långt mera värdt än mång' tusende män
 är Skåne med åkrar och gröda.»

Der kom en Rewentlow, och dristig var han,
 och, tron mig, det var ingen fåne.
 Han samlade adertontusende man
 och förde dem öfver till Skåne.

»Måns Stenbock, kom hit med din lilla hop,
 dina getter vilja vi slakta.
 Vi gräfva åt alla en tillräcklig grop
 och ställa en dansk att dem vakta!» —

»Jag kommer — vänta mig bara en dag,
 men getter det hafver jag inga.
 De äro alla bockar som jag,
 på ditt hjärta skola de springa.»

Måns Stenbock han förde sina männer i fält;
 som bockar de började stänga.
 De slogo tolf tusende jutar ihjäl
 och fångade grufligen många.

Och många, som flöto bort öfver sjön,
 i kalla vattnet förblödde.
 De fingo sin välförtjänta lön,
 ty nästan alla där dödde.

Kung Fredrik han grät, och »Räfven» han lät:
 »Han ville mina råd icke höra.
 Man bad dig bli hemma och sitta i ro —
 du hade där intet att göra.»

År sjuttonhundra och tio därtill,
 den siste i Göje månad,
 vid Helsingborg, om man veta vill,
 fick jutens hjärta en blånad.

67. Karl XII.

Kung Karl den unge hjälte,
 han stod i rök och dam.
 Han drog sitt svärd från bälte
 och bröt i striden fram.
 »Hur svenska stålet biter,
 kom, låt oss pröfva på!
 Ur vägen moskoviter!
 Friskt mod, I gossar blå!»

Och en mot tio ställdes
 af retad Vasason.
 Där flydde, hvad ej fälldes,
 det var hans lärospån.

Tre konungar tillhopa
ej skrefvo pilten bud.
Lugn stod han mot Europa,
en skägglös dundergud.

Där slog så stort ett hjärta
uti hans svenska barm,
i glädje som i smärta
blott för det rätta varm.
I med- och motgång lika,
sin lyckas öfverman,
han kunde icke vika,
blott falla kunde han.

Se, nattens stjärnor blossa
på grafven länge se'n,
och hundraårig mossa
betäcker hjältens ben.
Det härliga på jorden,
förgänglig är dess lott.
Hans minne uti Norden
är snart en saga blott.

Böj, Svea, knä vid griften:
din störste son göms där.
Läs nötta minnesskriften:
din hjältedikt hon är.
Med blottadt hufvud stiger
historien dit och lär,
och svenska äran viger
sin segerfana där.

Es. Tegnér.

68. Karl XII vid Holofzin.

Kung Karl med blix och dunder stod
på fjärran Wabis-randen.
Mång' sägen om hans hjältemöd
var gängse där i landen;
och därför ryssen gräft sig ner
bak vallar och förhinder fler
uppå den andra stranden.

Men hjälten drog med eldigt sinn'
igenom flodens vågor.
Han stormade i lägret in
och löste stridens frågor.
Med honom följde tappra män,
och mången krigets bäste vän
gick uti storm och lågor.

Kung Karl med sina gossar blå
slog hårdt som Tor med hammar.
Så gladeligt de gingo på
emellan trädens stammar.
Främst skallar gardets hurrarop,
det följer dalamännens hop
med hjältemod, som flammnar.

Kung Karl på denna dagen stod
en sol på bragdens himmel.
Den solen nedergick i blod,
se'n blef ett stjärne-vimmel;
men vandraren i nattens frid
på fjällen sett vid morgontid
kung Karl på silfverskimmel.

Gustaf Nyblaus.

69. Sinclairsvisan.

Sist när på ljuflig blomsterplan
jag mina lam utförde
och satte mig, som jag var van,
där jag bäst lärkan hörde,
så kom till mig en gammal man,
beprydd med silfverhåren;
han såg mig ganska gunstigt an
och hälsade: »God måren!»

»Hör», sade han, »kom, Celadon,
följ med mig litet stycket!
Lägg från dig dina lappris don,
du skall få höra mycket!»
Jag steg strax upp, lad' flöjten bort,
tog gubben uti handen,
och kommo vi strax innan kort
till obekanta landen.

Ett fasligt berg midt för oss var,
 det jag rätt häpna' före;
 men gubben sade: »Åh, var karll
 Vi så ej hissna böre;
 säg, vet du ej, att veklighet
 har aldrig vunnit ära;
 men däremot manhaftighet
 ses alltid kransar bära?»

Jag måtte ropa eller be,
 det halv dock intetdera;
 jag skulle in, vi fingo se
 i berget gubbar flera;
 dem jag dock alla trodde väl,
 emedan som de viste,
 att de en svensk, uppriktig själ
 i skrynkne lemmar hyste.

Vi gingo dessa snart förbi
 i våra skumma salar;
 men fingo därpå genast si
 täckt liljeklädde dalar
 och lundar af cypresseträ
 samt cederprydda höjder;
 vi togos mot af en allé,
 som var af lindar böjder.

Jag häpna' nu långt mer än förr,
 men skräcktes ännu mera,
 när gubben lätte på en dörr
 af klara silfret skära.
 Inför den samma var en sal,
 en sal för alla salar;
 där inne luften var helt sval
 och ljuset som i dalar

Kring om ett präktigt silfverbord
tolf svenska Karlar suto,
 som talte inte många ord,
 men kongaminen guto.
 De åtta sågo gamle ut,
 de fyra inte spåde;
 de förre, som de dock förut
 från världen gjort afträde.

Den *Nionde* i denna rad
 tyckt's ha ett hastigt sinne;
 den *Tionde* sågs djärf och glad
 med mod i bröstet inne;
 den *Elfte* var en täcker karl,
 han satt och räknat pengar;
 han delte ut, liksom en far,
 till sina barn och drängar.

Den *Tolfte* var en sirlig, lång
 och väl uppväxter hjälte,
 den man kund' se ej enda gång
 sitt karlahjärta fällte.
 Hans ögon voro oförskräckt
 liksom på unga örnar;
 hans styfva näfvar knyttes käckt
 som ramar upp på björnar.

Hans korta hår, som kändes opp,
 afbildade en krona,
 som var åt en så duktig kropp
 en sirlig hufvudbona'.
 Hans armar, ben vor' full' af mærg,
 hans skuldror utaf styrka,
 hans länder voro liksom berg
 och marmorn i vår kyrka.

Han satt uti en svensker rock
 af blått, passabelt kläde,
 han hade älghudskyller ock,
 som aldrig låg i träde,
 och handskar utaf samma slag,
 som långt på armen räckte;
 tror knappt, manschettens satt i lag,
 den styfva krigen täckte.

Ett tjockt gehäng, tre finger bredt,
 var spändt på blåa rocken;
 en grufflig pamp, den mången sett
 nedsabla hela flocken,
 satt, dragen till en tredjedel,
 i detta gula bälte
 och ville ut, ge den sin del,
 som träffa' hennes hjälte.

Ibland så steg han upp och gick
med sina stöflar store,
som sutto uti krigsmans skick
och föga blanke vore.
Han hade sporrar uppå dem,
så stora, att de passa'
åt sådan fot och karlalem,
med sina kringlor hvassa.

Sin ganska stora, höga hatt,
den gyllne knappen prydde,
han på sin krönta hjässa satt;
se'n stanna' han och lydde,
hur' kämpevakten skyldrade,
så att gevären slamra';
man kunde se, han undrade,
ho kom till dödens kamrar.

Strax lättas blanka dörren opp:
en svensker jarl framträdde
med skjuten, sargad hjältekropp,
dock miner intet rädde.
Hans ansikt' var med blod besköljdt,
nedsabladt, trampadt, slaget,
och bröstet, som hans hjärta döljt,
had' grofva skott intagit.

Han hälsade på svenskt manér;
då kungen nådigt svara'
och sad': »Vi känna inte er,
hvem skulle I väl vara?» —
»Jag är», sad' han, »en svensk major,
mitt namn är Malkolm Sinclair,
min själ nu nylig' af mig for
från hjärtats vrår och vinklar.»

Och då steg Karl den tolfte bort,
tog Sinclair uti handen;
de gingo út, och innan kort
sågs de på gröna landen.
De gick tankfulla upp och ned
i vackra gångar gröna.
Att de om viktigt taltes vid,
man kunde se och röna.

»Flinkt väsend'», sad' kung Karl, »skall bli,
friskt, bussar, uti Norden!
Båd' sol och måne skall få si
förändring uppå jorden.
Kom, Sinclair, låt oss här gå opp
och genast slå till korum
och rida kring i fullt galopp
på Martis flinka forum!»

Jag vet, hvad hjärta, kraft och mod
jag i soldaten satte,
när jag midt för hans ögon stod
och själf i fästet fatta';
och där jag red för ryteri't,
där växte mod i bröstet',
där drog en karla-arm sin plit
och blod på marken öste.

Fast mången tyckte, att min sol
sig bärgde vid Pultava
och steg inunder mörker pol
att låta sig begrafva:
så, tro mig fritt, had' Friedrichshall
mitt lif så brådt ej ändat,
had' mina grofva styckens knall
väl nya solar tändat.

Men nu är fåfångt tala om
de förra friska tider;
vi veta dock ej, huru som
man nu på jorden strider.
Dock önskar jag mitt Sverge godt,
jag, som dess konung varit,
och klädt för samma många skott,
när jag i fält har farit.

Så må då väl, I bussar blå,
I lejon uti Norden!
Låt se, I alltid på er stå
och ägen norra jorden!
Jag tackar er för hvar en dag,
jag eder kommendera',
för I gick på i mina slag
och veko ingendera.

Gack, Sinclair, i ditt rum och sitt,
sätt värjan i din skida!
Oss har dock himlen mycket gett,
hvarmed vi tiden lida.
Vi äga ju en gudafröjd
i våra himlasalar,
vårt läger är af nöje böjdt
i täcka liljedalar.»

Strax steg vår Sinclair i ett rum,
som klart af pärlor lyste;
där mötte'n hjältar, famna'n om
och honom kärligt kysste;
där inne sågs i blåa klä'r,
på silkesklädde troner,
högborne ädle, som gevar
ha burit för tre kronor.

A. Odel.

70.

Se, öfver dal och klyfta
den unga majsol ler.
Sin ishjälms bergen lyfta
från ärrig panna ner.
Men ännu sofver jorden,
och böljan fångslad står.
Ack, våren här i Norden,
har drifvor i sitt hår!

Likmycket! Snart han träder
ur vaggan fullväxt opp
med sina västanväder,
med sina blommors knopp.
Snart står han högt på fjällen
med Nordens vakna sol,
där morgonen och kvällen
satt möte se'n i fjol.

Men ack, hvad rop jag hörer,
se, krigets bäge späns,
och åter dundram körer
sin vagn omkring vår gräns!
Med våren flyga morden
som lösta falkar ut,
och Södern famnar Norden
i envige till slut.

Vid Urdas' hvita vatten
står tyst den höga Skuld!
En runa, mörk som natten,
hon skär i sköldens guld.
Gudinna, folkens öden
du skrifer: på vår lott
skrif farorna, skrif döden,
men skrif ej trädedom blott!

O, förr än bojans nesa
skall trycka denna jord,
förr'n tyranni't skall resa
sin tron i väldig Nord, —
förr drabbe Tor med flamman
sitt folk, som skall förgås,
och fjällen störde samman,
ett kummel öfver oss!

Drick mærg i benen, broder,
drick mod uti din själ!
En skål för hjältars moder!
En skål för Sveas väl!
Om Rota² vill dig skicka
till fädren, lycklig du!
I Valhall får du dricka
den samma skål ännu.

Es. Tegnér.

71.

Det gamla Göta lejon hvilar,
med öppna ögon sofver det.
Dess dröm är om de brutna pilar
och om de rifna jägarnät.
Frid ler i nord, frid ler i söder,
och glädjen bär han i sin famn;
då klinga vi med glasen, bröder,
och sjunga hans och Oskars namn.

Men flyger kriget öfver Norden
på dunkelröda vingar opp,
och ropa rösterna ur jorden
om forntids bragd och framtids hopp:

¹ En af nornorna. ² Stridsgudinna.

då, bröder, klinga vi med svärden,
då kalla vi på *Oskar* än,
och, vaknadt, kring den häpna världen
går Göta lejon löst igen.

Det simmar öfver mörkblå vågor,
och stormen flyger i dess man.
Det är så glad, det andas lågor
och störtar fram på välkänd ban.
Då flyr den bleka jägarskara,
som fordom hennes fäder flytt,
då ryter det, och bergen svara
med bäfvan till dess röst på nytt.

Du Karlars son, du Nordens stjärna,
vårt hjärta och vårt svärd är ditt.
Tag mot vår fria hyllning gärna,
ditt namn är kärt, ditt folk är fritt.
Led oss så långt som havets bölja,
så långt som dagens öga når;
vi slå på sköldarna och följa,
hvert *Oskar* och hvert Segern går.
Es. Tegnér.

72. Kung Oskars valspråk.

Bjöd så i Tule en konungased
son vid sin faders graf att svärja:
Allfader hör min konungaed!
Land vill jag taga, oväns land härja;
eget land större jag göra vill,
;: eller sätte jag lifvet till! ;:

Kom så en konung i sena led
löfte vid död kungs graf att svärja:
Allfader hör min konungaed!
Land vill jag skydda, land vill jag värja,
Sanning och Rätt jag främja vill,
;: eller sätte jag lifvet till! ;:

Gunnar Wennerberg.

IV. Marscher, soldat- och beväringssånger.

73. Hör oss, Svea!

Hör oss, Svea! Moder åt oss alla! Hör oss! Hör oss!
Bjud oss kämpa för ditt väl och falla! Bjud oss! Bjud oss!
Aldrig, aldrig skola vi dig svika! Aldrig! Aldrig!
Tag vår ed i alla skiften lika! Tag den! Tag den!
Med lif och blod försvaras skall den fria jord, som än är vår,
hvert enda grand utaf det arf, du gaf i saga och i sång!
Och om af svek, förräderi och split och våld du hotad står,
så tro dock vi i Herrans namn, som våra fäder trott en gång:
Vår Gud är oss en väldig borg,
han är vårt vapen trygga!
På honom i all nöd och sorg
vårt hopp vi vilja bygga.

Härligt, härligt blir det då, segrande i striden stå;
härligare dock att få för dig, o moder, falla!

Gunnar Wennerberg.

74. Låt dina portar upp!

Låt dina portar upp, du minnenas ljusa tempelgård!
Vaken upp, I folkens prisade hjältar och vise, ur famnande
högarnes vård!
O! huru blygsam vaktar ynglingens blick, då grafvens grus
åter öppnas, årans kransade gunstlingar framgå i pröfvande
seklernas ljus.

I, som af snille lyst på jorden!
I, som den fyllt med bleka morgn!
Vi eder kalle, vaknen I alle, framgå i pröfvande seklernas
ljus!
Himmel; hur mången lager vissnar, hur mången hjässas
glans
bleknar och dör i den milda dager, som sprids från den
Endes blodiga krans!

Sen honom! Hjältarnes tåg han leder,
templet sig öppnar; med segerns hand
kransen han lägger neder,
böjande knä invid altarets rand.

C. E. Fahlerantz.

75. Fältsång.

När Nordens ovän hotar
och kallar oss till strid,
då samlas våra rotar,
då kommer hjältens tid.
I ljusa runor läran
står ristad på hans svärd:
»Min lefnad tillhör äran,
mitt namn en eftervärd.»
;: Hallå, hallå, framåt, I gossar blå! ;:

Kring skogens bryn det knallar
vid klang af jägarhorn,
friskt mod i bröstet svallar,
och säkert är mitt korn.
Kom, fiende, ej nära!
I gräset biter du.
Din undergång vi svära,
om också en mot sju.
;: Hallå, hallå, framåt, I gossar blå! ;:
F. B. Cöster.

76. Hell vårt land!

Ja, hell vårt land, från fädren ärfdt,
med svett och blod af dem förvärfdt;
vi älska det, fast hårdt och kärft
i frost och vinterköld;
med tankens id, med plog och harf
vi värde vårt betrodda arf
och genom tidens tidevarf
bevare blank vår sköld.

Det landet, som oss bröd beskärt,
där vi de första stegen lärt,
vår frihets land, väl är det värdt
vår tro i lust och nöd:
och gäller det för oss en dag,
vi stämme man ur hus till slag
och gå för frihet, rätt och lag
till seger eller död.

K. A. Melin.

77. Marsch.

När ditt bröst slår af fröjd och af tjusning,
o yngling, för ditt fädernesland,
när i slaktningens stormande brusning
svärdet drabbar i din tappra segrande hand,
hur skön är din lott ej i stridernas larm
att få kämpa för frihet och ära!
Om du stupar, ditt minne skall lära:
att dö med mod och hjärta i harm.

J. H. Kellgren.

78. Fosterlandssång.

Marsch.

O fosterland, hur ömt jag älskar dig!
Vid dig jag evigt bundit mina öden;
om brist och nöd mig möta på min stig,
;: din trogne son jag blir dock in i döden. ;:

O fosterland, du ädla, dyra jord,
ej någon ovän här skall lagrar skära,
och kommer han med härjningar och mord,
;: de svenska gossar vakta nog din ära! ;:

Ja, kommer ofred, och hörs krigets larm
och stör min mor, som uti fredsro hvilar,
högt svallar blodet i min unga barm,
;: och gladligt emot farorna jag ilar. ;:

Men stupar jag, så gråt ej du, min vän,
 fast jag gick bort i mina unga dagar;
 blott göm i minnet väl din ungersven,
 ; och minns, jag stred för Sverges helga lagar. ;

O flicka kär, en stund blott i din famn
 är allt, hvad jag af lifvet vill begära;
 se'n går jag bort, i hjärtat bär ditt namn
 ; och dör för kronan och för landets ära. ;

79. Marsch.

Till vapen, män uti Nord, till vapen,
 söner af ädel och frejdad ätt!
 Rusta dig för fosterjord och frihet,
 frihet och ljus och människorätt!
 Som tappre männer vi stå,
 stå så fasta som klippan mot vredgad väg;
 men när det gäller, vi då
 skola skingra vår oväns härjande tåg.
 »Gud, kung och fosterland!»
 vare vår lösen i fred och krig,
 och med vapen i hand
 vi framgå med glädje på ärans stig.
 Gläds, du gamla Sverge, du har
 ännu söner, som lyda ordet: »Gif akt!»
 Engelbrekts ande är kvar,
 modigt vi stå för landet som vakt.

80. Hurra för Sverge!

Hurra för Nordens länder,
 dess skogar, sjöar, fjäll!
 Dess björkbeklädda stränder,
 hvars anblick gör mig säll.
 Frid vare i dess bygder,
 förnöjsamhet och flit!
 Till dessa fädrens dygder
 vi sätta all vår lit.
 ; Hurra för gamla Sverge,
 hurra för Sverges kung! ;
 Hurra, hurra, hurra!

81. Svensk krigsmarsch.

Till vapen upp! Guds egen stämman,
 den han i svenska hjärtan väckt,
 oss bjuder nu det våld att hämma,
 som mot vår frihet dolken sträckt!
 Ej vackle vi bland röda morden:
 till bragd går strid med mannarnas;
 och mången broders spillda blod
 om hämd anropar oss ur jorden.
 Vi segra eller dö, vår död är lif ändå:
 med rosor skall den svenska mö till våra grafvar gå

Se denna slaktningslystna skara
 till nya offer redo står:
 den skall ej spenabarnet spara,
 den ej förstär en moders tår.
 Framåt, barbären må ej kryssa
 kring gamla Manhems fria strand,
 och aldrig i vårt fosterland
 skall han få våra tärnor kyssa!
 Vi segra eller dö o. s. v.

Den man ej blekna kan af häpnad,
 som fäder haft i Narvas slag;
 hvar arm, i egen styrka väpnad,
 till seger skrifer själf sin lag.
 Ännu oss höga minnen mana
 att ej ge tappt ett enda tum:
 ej köpta själar finna rum
 kring Sverges frihetsvilda fana.
 Vi segra eller dö o. s. v.

Framåt, hör, Göta lejon ryter,
 trumpeten smattrar, trumman går.
 En niding den, som fegsint bryter
 sin svenska tro och fast ej står!
 Se där! Se upp: i högblått fjärran
 bland Karlavagnens gyllne bloss
 »Kung Karl» med glädje hälsar oss.
 Hurra, hurra! Med oss är Herran!
 Vi segra eller dö, vår död är lif ändå:
 med rosor skall den svenska mö till våra grafvar gå.

J. G. Carlén.

82. Stenbockens marsch.

(Karl XII:s fältmarsch.)

Marsch, bussar, gå på uti Herrans namn,
spännen hanen friskt upp, lägg sedan ifrigt an,
gifven fyr, bräcken af, ta'n pliten uti hand,
gå på, frukten ej hvarken mord eller brand,
gå på för vårt fädernesland!
Att våga sitt lif för sin konung och släkt,
det är både Gudi och människom täckt!
Därföre ska vi käckt i vår blå dräkt
gå på, stå, dundra och slå, ja, dem klå alla så,
att de döda ligga neder som strå.

Hallå, mina bussar, hör, trumman hon går,
valdthornen de klinga och marschen man nu slår.
I Svea landsens hjältar, I ställen eder opp!
Gån på, sluter väl uti fullan tropp,
gå på med friskt mod och hopp!
Helt litet vi akte, att vi äre få,
i Gudi så äro vi många ändå.
Ja, låt oss gå på och redeliga stå,
så att vi måga si, huru de skola fly såsom bi;
ännu står Gud Sverges konung bi.

Magnus Stenbock.

83. Vasa-marsch.

I högan Nord vår vagga stod
vid stormigt haf och skummig flod.
Vi växte upp ur frostig bädd
som vintergran, i drifvor klädd:
han står så grön
i hvita snön,
han reser stark
sin kronas park
ur armod och ur ödemark.

När våren kom med fågelsång,
när solen glömt sin nedergång,
när blomsterkrönt stod polens rand
och fritt var haf och grönt var land:

då blef vår håg
som strand och våg,
då vardt oss sagdt
att stå på vakt
för livvets och för ljustets makt.

Och vasagossar äro vi;
vårt namn skall ej förgäta bli.
Vårt namn är stort och ärorikt;
till ädel bragd har det oss vigt.

Det vigt vårt bröst
åt ärans röst,
det har oss dömt,
om vi det glömt;
det har mätt högt det mål, vi drömt.

Z. Topelius.

84. "Gud med oss."

(Mel. n:r 83: »I högan Nord vår vagga stod».)

Ljöd »Gud med oss» på Narvas hed
med kraft och tro ur svenska led. —
I sådan tro ha fädren gått
mot död, och seger ha de fått.
De räckt sitt land
sin starka hand.
Är Gud med oss,
på dem vi bräs,
och än de segra genom oss.

Vi kunna böja ock vår arm
till flinkt ett hugg med hugen varm.
Vi kunna räta ut den med
och sätta plog i jorden ned.
Och samma kraft,
som fädren haft,
i annan strid
till annan id
vi mana upp i fredens tid.

Väl bryta rosor ej vi få,
ej blott i middagssolsken gå,
men mark vi plöja, bryta sten
vid hanegäll, i timme sen

med samma kraft,
som fädren haft.
År Gud med oss,
på dem vi brås,
och än de segra genom oss.

A. U. Bååth.

85. Marsch.

(För norrländingarna.)

I Norden växer en ädel stam;
dess åldriga krona mot skyarna när,
dess grenar gått i tiderna fram,
på roten så bergfast och yfvig den står.
∴ Stormarna ryta ∴ ∴ vilja den bryta ∴ ∴
Men, bröder, fattom svärden och svärjen
att dö eller rädda vår åldriga stam!

Lagren den segrandes hjässa skall skugga;
faller du, broder, kyss döden med mod!
Svea din grafvård skall sörjande hugga,
resa ditt minne en ärofull stod.

86. Orsamarsch.

Mandom, mod och morske män
finns i gamla Sverige än,
kraft i arm och kraft i harm,
ungdomsvarm i bardalarm.

Ögon blå
då och då

le i blomsterdalar där!
Nord, du jordens jättelem,
Nord, du milda hjärtans hem!

Toner än från forna dar
ljuda där i skog och dal,
vilda som en storm på haf,
milda som en tår på graf.
Lyssnen då,
vänner, på
hemländsk, hundraårig sång!
Lyssnen, älsken, lären den,
sjungen, sjung den själfve se'n!

R. Dybeck.

87. Marsch för Södermanlands regemente.

Framåt, kamrater! Hör musikens toner muntert klinga!
Framåt, krigskamrater, gladt vi tåga här!
Lyssnen nu, soldater, sig musikens toner svinga,
och vårt regementes marsch just detta är.
Ja, i lust och nöd du är oss ett stöd!
Gula fanan fladdrar, »Gripen» blickar djärf;
segertecknet, som vi af fädren ärf,
skola vi ock följa, det ej svika vi,
fanans helga duk till våra barn skall lämnas stolt och fri.
Hell dig, sköna Södermanland!
Du tryggt vid Östersjöstrand
med dina skär oss skall värna mot fiendens hand.
Du är oss kärt med dina löfbeklädda dalar,
där vi bygga hem så trygga, kärt för gammal, ung,
land och kung.

88. Skånske soldatens sång.

För konung och fädernesland vi oss öfva
i krigets allvarliga lek;
vårt mod och gevär till en början vi pröfva
vid skogarnas fredliga ek.
Hur vänligt ser solen på krigaren neder,
och skuggan omfamnar de sjungande leder,
de sjungande leder!

Så rycka vi hurtigt båd' fram och tillbaka
med segerens hopp i hvarjt fjät
och tänka med fröjd på en blomstrandemaka,
så skön med en gosse i knät.
Den ej har en maka, han har väl en tärna,
som längtar till brudstol så innerligt gärna,
så innerligt gärna.

Så flyga de glänsande da'r i vårt läger,
ty krigarens kall är ej svårt.
Det skönaste landskap, som Skandien äger,
det härliga Skåne, är vårt!
Det viljom vi odla och plöja i friden,
det viljom vi modigt försvara i striden,
försvara i striden.

Men tänder på fädernas grönskande slätter
 det blodiga kriget sin brand,
 fram kulor och krut och fram bajonetter:
 det gäller att freda vårt land!
 Och hurtigt mot fiendens härar vi vandra,
 kamrater, vi segra och dö med hvarandra,
 och dö med hvarandra.

När dödarne slungat sin glaf öfver fälten,
 sen uppåt mot himlen och skyn!
 Männ' Stenbock, den gamle otröttlige hjälten,
 ej vinkar vid himmelens bryn?
 Blott om vi hans trohet i hjärtat då bära,
 kamrater, vi dö, men dock segra med ära,
 men segra med ära!

89. Marsch för skåningarna.

Igenom häfden strålar han klar,
 den svenska kraft från forntida dagar,
 då muntert han drog ut öfver våg
 i ystert lekande vikingatåg.
 Då vid svärdens klang han tog vid Paris sin tribut,
 han tog städer, han tog slott, han tog länder till slut.
 ;: Kvinnor ifrån Skånes slätter
 födde normandernas ätter. ;:

Den samma kraften styrde med lust
 sin drake hän mot slavernas kuster
 och lekte svärdslek i bjarmernas land
 och grodde fast invid Ilmens strand.
 Satte sig på höfdingstol uti Novgorods by,
 bjöd att tystna vida kring hvarje söndringens gny.
 ;: Bältet omkring Russias länder
 spändes af svenskarnes händer. ;:

Och ej den kraften vekligen dog,
 nej, slag den åter och åter har slagit,
 att genljud skullat fjärran ifrån
 utaf de svenska kanonernas dån.
 Det har slagit som en åskskräll mot alpernas land,
 och tillbaka har det mullrat från Bosporens strand.
 ;: Braket uti Bältens isar
 vågsamma modet bevisar. ;:

Och än densamma kraften är kvar,
 den är ännu hvad den alltid varit,
 och än, när stugan kännes för kvaf,
 så drar han ut öfver svallande haf.
 Ej han rädes köldens fador vid Nordens-pol,
 och han mäktar bryta bygd i tropikernas sol.
 ;: Hurtighet, styrkan, modet
 ligga vårt folk uti blodet. ;:

Från styrkans diser stamma de ned,
 de balda storverks frejdade leder,
 och om vi fatta meningen rätt,
 så är den: framåt på fädernas sätt!
 Så framåt! Den vinner kransen, som bäst håller i!
 Friska tag! Vi äro Sverges söner, vi!
 ;: Åt oss själfva hälsans blomma,
 styrka åt slakten, som komma! ;:

Nils Hansson.

90. Infanterisång.

När hornet smattrar, trummorna gå,
 nytt lif, nytt mod soldaterna få,
 man lustigt fattar sitt gevär
 och ropar: »jag är här!»
 Och med musköt på nordmannaarm
 vi störta fram i stridernas larm,
 vi vika ej för hugg och krut,
 ;: vi hålla modigt ut. ;:
 Kommen med, kommen med, I gossar blå!
 Framåt marsch, framåt marsch, framåt marsch, gå på, gå på!
 Härarnas Gud vår kosa styr.
 Gif akt! Lägg an! Ge fyr!

Till muntra vapenlekar i frid,
 till blodigt härnadståg uti strid
 den svenske krigarn färdig är;
 han går, hvarhelst det bär.
 Den kända fanan eldar hans mod,
 för den han gärna vågar sitt blod,
 och hvar den svajar, går han med,
 ;: det är så svenskens sed. ;:
 Kommen med etc.

91. Skyttmarsch.

Framåt, I stridbare män!
 Fram i striden för fosterland och ära!
 Framåt och framåt igen,
 så var fädernas krigiska lära.
 Ingen blekne till skam
 för vår krigarestam,
 ingen svag eller feg
 rygge undan ett steg!
 Stå som bronsgjuten stod
 uti slaktingens flod
 och för frihet, kung och fosterland gif gladt ditt blod!

Stå som en skyddande vakt
 kring vår gamla, vår blå och gula fana!
 Tre kronor är hennes prakt,
 tvenne lejon från henne på oss spana.
 Denna fana, som göt
 mod i svenskarnes sköt,
 då hon vecklades ut
 i en hopplös minut,
 denna fana är vår,
 och hvar svensk modig går
 lugn framåt uti den segersälla fanans spår.

Fast korn på fienden tag,
 sikta rätt på hans bröst och på hans pannal
 Kämpa som man i hvart slag,
 och hvar fiende skall du öfvermanna.
 Han skall bäddas i graf
 vid det svallande haf,
 som kring Skandiens land
 bryter vägen mot strand.
 Gå då framåt med mod,
 träffa rätt med ditt lod
 och för frihet, kung och fosterland gif gladt ditt blod!

H. Jungbeck.

92. Kavallerisång.

(För skånska husarerna.)

Låt vår lätta, raska, modiga tropp
 tumla om, tumla om i eldigt galopp,
 vinden hinner ej vår fart,
 nej, men vi hinna fienden snart!
 Hör trumpetens skallande då!
 Opp och flyg till striden, min son!
 Blif tappert där i eldarna kvar,
 till dess triumfens krona du tar,
 ;: annars, annars, till dess du bärs därifrån! ;:

93. Artilleristens ed.

Ur grufvans svarta schakt i dagen manad,
 af sjudande metallens vågor danad,
 en drottning uppå tronen — det är för mig kanonen!
 På den jag lägger glad min hand
 ;: och går min ed: i mot och med
 för konung, frihet, fosterland. ;:

Och när en gång min aftonskymning tjocknar,
 och den förbrända luntans flamma slocknar,
 på krossade lavetten jag slumrar sött på slätten
 och smeker dig med kallnad hand.
 ;: Jag höll min ed: i mot och med
 för konung, frihet, fosterland. ;:

94. Sång för svenska flottan.

Hell dig, vårt fädernesland,
 Skandinavien, gamla och kära,
 trygg på din klippiga strand,
 ty din flotta skall skydda din ära!
 Du har kraftiga män,
 djärfva vikingar än,
 som ej stridernas gny fege fly.
 Hellre gå de i kval,
 bädda modigt sin graf
 i det stormande haf, än de fly.
 Ohoj, ohoj!

95. Finska rytteriets marsch i slaget vid Lützen 1632.

Den snöiga Nord är vårt fädernesland;
där sprakar vår härd på den stormiga strand,
där växte vid svärdet vår härdade arm,
där glödde för tro och för ära vår barm!

Vi vattnade vid Nevans bad vår frustande häst;
han sam öfver Weichseln så gladt som till fest,
han bar öfver Rhen vårt hämnande stål,
han drack uti Donau kejsarens skål.

Och rida vi fram öfver aska och grus,
så springa ur hofvarne gnistor och ljus;
så blinkar hvart hugg som en strimma sol,
och frihet går ut från den ljungande pol.

Z. Topelius.

96. Björneborgarnes marsch.

Söner af ett folk, som blödt
på Narvas hed, på Polens sand, på Leipzigs slätter, Lützens
kullar!

Än har Finnlands kraft ej dött,
än kan med oväns blod ett fält här färgas rödt.
Bort, bort hvil, rast och fred!
En storm är lös, det ljungar eld, och fältkanonens åska
rullar.

Framåt, framåt led vid led!
På tappre män se tappre fäders andar ned.
Ädlaste mål
oss lyser på vår bana,
skarpt är vårt stål,
och blöda är vår vana —
alla, alla käckt framåt!
Här är vår sekelgamla frihets sköna stråt.
Lys högt, du segersälla fana,
sliten af strider se'n en grånad forntids da'r,
fram, fram, vårt ädla, härjade standar!
Än finns en flik med Finnlands gamla färger kvar.

Aldrig skall vår fosterjord
af våldets makt ur oförblödda bataljoners armar ryckas;
aldrig ljuda skall det ord,
att Finnlands folk förrådt sin fria bygd i Nord.
Falla kan den tappre blott,
ej rygga för en faras hot, ej svika, böjas och förtryckas.
Falla, sköna krigarlott
blif vår, se'n för en seger än vi kämpa fått!
Vapen i hand
och käckt vår ovän nära!
Dö för vårt land
är lefva för vår ära.
Rastlöst fram från strid till strid,
ty nu är stunden vår, och nu är skördens tid!
Glesnade leder vittne hära
härligt om mod och bragder, om vårt lands försvar.
Fram, fram vårt ädla, trotsiga standar!
Omkring dig än din trogna finska vakt du har.
(Ur Fänrik Ståls Sägner.) *J. L. Runeberg.*

97. Soldatvisa från 30-åriga kriget.

I Finland där åto vi rofvor och gröt
och drucko vårt spisöl uppå;
vi gingo så magra som Faraos nöt
för plogen att plöja och så.
Vi körde vår fattiga tunna till kvarn
och gingo i kyrkan, beskedliga barn!
;: Den första hägarn, hurra,
kamrater, skall Finland ha! ;:

Se'n drogo vi fjärran med svärd i vår hand
att slåss på en främmande jord;
vi bjödos af Tilly på frukost ibland
och gjorde besked vid hans bord.
Och påfven, han bjöd oss att draga för hin,
vi kysste hans nunnor och drucko hans vin!
;: Den andra hägarn, hurra,
kamrater, skall påfven ha! ;:

Och blöda vi stundom vårt rödaste blod,
så blöda ock drufvorna sitt.
Och slåss vi för kungen med ridderligt mod,
så slåss han för oss: vi ä' kvitt.

Se'n gå vi med honom från drufvornas sköt
förnöjda tillbaka till rofvor och gröt!

∴ Den sista bägarn, hurra,
kamrater, skall kungen ha! ∴

Z. Topelius.

98. Ryttmästar Silfverlod.

I låga ryttartorpet vid höga Hunneberg
där satt en ensam kvinna, lik snön var hennes färg,
och tåren föll på linet, på hvilket tungt hon spann,
när långsamt uti spiseln den råa veden brann.

Med förklädssnibben trasig hon emot ögat tog:
»Visst är det tio år, se'n min Ola från mig drog
uti den polska fejden, men ej ett enda ord
jag hört af honom sedan — visst ligger han i jord!

Visst är han från mig tagen med kulor eller järn,
och borta är min glädje, min stolthet och mitt värn,
och gossen, som vi hade, när han for hemifrån,
den hafver Herren tagit — ack, jag väl gråta må.

Att sitta öfvergifven är ut och in som jag,
det är att långsamt pröfvas af ödets hårda slag;
jag redan är förgråten, och bruten är min kraft,
och liten är den glädje, som jag af lifvet haft.

Ett år vi lefvat samman, blott ett, när kriget kom,
och uti evig ängslan min glädje byttes om;
hvar natt i mina drömmar han blodig för mig stod,
och sedan dog den lille — då svek mig allt mitt mod.

Dock höll jag modet uppe i flera vintrar än,
jag tänkte, att jag skulle få återse min vän,
det talades om segrar, som unge kungen ann;
att freden skulle komma, så tänkte jag ibland.

Men freden kom dock aldrig, ej hälsning eller bud;
kanhända, att han lefver och har mig glömt, o Gud!
Den tanken var mig bittrast och utsägelig —
om bergen ville rasa och falla öfver mig!»

Så kvad den arma Elin en bister vinterkväll
och såg sig om bedröfvad uti sitt lugna tjäll;
då hördes steg därute, hon knappt sig resa hann,
förrän i stugan trädde en ställig riddersman.

»God afton», så han sade, »god afton och Guds fred,
jag kommer ifrån kriget och från den rätta led,
och tröttnat har min gångare; I lånar mig väl hos
och låter mig få sofva hos er till dagens ljus?»

Förvånad hörde Elin den granne herrrens ord:
»Jag är en fattig kvinna och ensam på vår jord,
har ingenting att bjuda en så förnämer gäst.» —
»Behöfves icke heller, blott foder åt min häst.» —

»Jag foder har tillräckligt, se'n vargen ref min kö;
en sådan ståtlig herre om ondt jag ej kan tro —
och vågar därför bjuda Ers nåd att sitta ner,
me'n jag går ut en vändning och efter hästen ser.» —

»Blif kvar, min goda kvinna; det har jag redan gjort,
ty utan lof en krigsman tar för sig på hvar ort.» —
»Ni kommer då från kriget!» bröt Elin häftigt ut.
— »Det gör jag — raka vägen; nu är det ändtligt slut.

Om annat låt oss tala, jag är på kriget mätt. —
Här har ni ganska treffligt, här är så fint och nätt,
och själf i bästa åren, det synes, att ni är;
hur kommer det, att ensam ni så vill sitta här?» —

»Det är väl Herrans vilja, hans lag, men icke min,
ty hårdt jag blifvit pröfvad, men säkert är mitt sinn';
min man gått ut i kriget, och säkert är han död,
jag har ej hört det minsta af honom i min nöd.» —

»Man bör ej tro det värsta», var riddersmannens svar,
»ty har han äfven fallit, så finns det männer kvar;
en kvinna är väl evigt ej bunden af en ed,
bör ock på annat gifte sig göra klart besked.» —

»För Guds skull, käre herre, nej, tala inte så,
min Olle vill jag trogen igenom lifvet gå.» —
»Men om sin egen trohet mot eder Olle bröt?» —
»Så vill jag dö, min herre!» — och rösten Elin tröt.

»Gråt ej!» sad' riddersmannen med en förändrad ton.
»Stor tjänst han har förrättat vid Lilliehöök's skvadron,
som ryttare benämndes och kallades han Lod;
den karlen vill jag minnas, det var en man med mod.» —

»På mina knän jag beder, välsignade Ers nåd, vet ni af honom mera?» — »Ack ja, ett tappert däd, som uti Sverges häfder kanhända får sitt rum: han räddade sin konung i träffningen vid Stuhm.» —

»Förvissad jag mig känner och vet, att det är så» — en blick sågs därvid lysa i Elins ögon blå — »ja, har han räddat kungen, då höfves mig ej gråt, han har mig varit trogen — min Ola, mig förlått!» —

»Det gör han af allt hjärta», skrek riddersmannen båld och slöt den ädla kvinnan intill sitt bröst af stål; »du är en ärlig kvinna och åt mig alltför god, fast af din Ola blifvit — *ryttmästar Silfverlod!*»

99. Drabanten Gustaf Örn.

Kung *Karls* bedrifter flögo kring hela jordens ring, förstorades af mång' och underbara ting. Hans namn med stolthet nämndes i hydda och palats, hans bild i hvarje boning på väggen hade plats.

En dag, då konung Ludvig vid bordet satt och åt, omgifven af sitt hoffolk, i all sin prakt och ståt, han yttrade: »Jag skulle bra gärna vilja se, hur svenska kungens bussar se ut och sig betel!»

Då reste vår minister sig upp från bordets ruhd och sade: »Eder önskan kan ske i denna stund; ty en af hans drabanter, som kom med bud i går, när vakten utanföre: vid slottets port han står.» —

»Låt honom genast komma i salen till oss in!» utropar konung Ludvig, så glad uti sitt sinn'. Och fröknar och prinsessor, en rad så lång och skön, de sågo på ministern och höjde samma bön.

Snart hördes vapenskrammel och tunga steg vid dörr'n, och in i salen trädde drabanten *Gustaf Örn* — han gjorde krigarställning, så golfvat darrade, han skyldrade med svärdet, så fönstren skallrade.

Lång var han som en hjälte och hög och axelbred, med gräsprängdt hår, som räckte till skulderbladet ned; hans ansikte var krutstänkt med många svärdshugg på, som ännu lyste röda; hans ögon yoro blå.

På hufvudet han hade en stor bredskyggig hatt, omslutet tätt om lifvet ett älhudskyller satt, om midjan satt ett bälte, ovanligt bredt och stort, med breda söljan fästad på vederbörlig ort.

Vid sidan hang hans slagsvärd, af svenska stålet gjordt, och uppå vänstra armen man tvenne handskar såg; af buffelläder voro hans stöflar likaså, med järnbeslagna sulor och stora sporrar på.

När kungen och hans hoffolk på honom länge sett, hvarunder mången hofman hans ansikte belett, de yttrade: »Man skulle förfriskning honom ge, på det man också skulle hans matlust kunna se.»

Då trädde fram en junker med fin konfekt och vin och bjöd åt karolinen, som med en fintlig min den hela flaskan tömde uti ett andedrag — och se'n konfekten sväljde uti ett enda tag.

Där stod han hög och ståtlig liksom ett gammalt träd. »Männ' han kan vara farlig att litet fäkta med?» så tänkte en fäktmästare, som på ett fiffigt sätt åt karolinen räckte en liten nätt florett.

Men denne stod orörlig och intet vapen tog, hvarför fäktmästar'n fiffigt på näsan honom slog till hofvets stora nöje, som såg på detta spratt och reste sig från bordet med munterhet och skratt.

Då brann i hjältens öga, ett steg framåt han tog och fransmannen en örfil med flata handen slog, så att han for i väggen och dog i samma stund, och blodet stänkte vida i hela salens rund.

De sköna föllo neder i vanmakt en och hvar, och själfve kungen darrade för en så bister karl; men vår minister skyndade att föra honom ut från det bestörta hofvet, och därmed var det slut.

Det säges, att det synes ett hål i väggen där, där fransmannen har stupat; det tydas kan så här: »Till minne af en örfil utaf en karolin, som inte ville fäkta, men slogs som bara hint!»

100. De två dragonerna.

Stål så hette en, den andra
gick i fält med namnet Lod;
båda liknade hvarandra
så i kraft som mod.
Samma trakt vid Saimens stränder
hade fostrat dem,
gnabbats hade de som fränder,
bott i samma hem.

Och dragoner hade båda
blifvit se'n på samma dag,
delat troget hvarje våda
i hvertenda slag,
gnabbats än som stridskamrater,
huggits man mot man
allt om äran att i dater
öfvergå hvarann.

Snart i rykte framom alla
i skvadronen stodo de.
Ingen vågade sig kalla
bättre, tapprare.
Till korpraler af befälet
gjordes snart de två,
men emellan dem blef grälet
icke slut ändå.

Hvad dem eggat som gemena,
samma täflan fanns än kvar,
ännu var alltjämt den ena
hvad den andra var.
Båda stodo lika nära
ett gemensamt mål,
hvar gång Lod blef nämnd med ära,
nämndes äfven Stål.

Lyckan svängde dock omsider,
att den ene seger vann,
Lod gick fri i alla strider,
Stål blef sårad han.
Dömd till hvila på det sättet
låg han tyst och led,
låg som sjuk på lasarettet,
då kamraten stred.

Långa månar af elände
hade småningom dock flytt,
och den tappre återvände
till sin trupp på nytt;
men då stod han främst ej merö
som han fordom stod;
för hans likar gällde flera,
och medalj bar Lod.

Stål han såg kamratens lycka,
hörde, hur hans rykte steg;
hvad hans hjärta kunde tycka,
spordes ej, han teg,
lät ett ord ej det förråda,
ej ett anletsdrag. —
Nu på ströftåg hade båda
hållit ut en dag.

Gjordt var allt, som borde göras,
det blef tid att vända om,
plötsligt sågs ett stoftmoln röras,
en kosackhop kom.
Lod tog ordet: »Sväng, ty faran
skall dock gagnlös bli;
broder, fem man stark är skaran,
två blott äro vi.»

Stål han log ett hånfullt löje:
»Du har talat klokt och rätt,
blöda får du, om vi dröje,
hitills slapp du det.
Gå, jag möter ensam skocken,
förr'n den hinner oss,
du, som bär medalj på rocken,
är för god att slåss.»

Sagdt; sin sabel sågs han skaka,
sprängde af med stolt förakt,
och han såg sig ej tillbaka,
se'n sitt ord han sagt.
På den harm, kamraten röjde,
föga akt han gett,
om han följde, om han dröjde,
var för honom ett.

Kämpa vill han, icke stanna,
fram till målet bär hans färd;
steppens son med blodig panna
pröfvar re'n hans svärd,
dödsrop gny, pistoler knalla,
vän vill hämnas vän;
midt i skocken, högst bland alla,
syzs dragonen än.

Ändtligt syns dock lyckan svika,
segrar'n segrar icke mer,
häst och ryttare tillika
hafva störtat ner.
Fåfängt än i stoftet brottas
kämpens starka arm,
fyra blanka pikar mättas
mot den fallnes barm.

Stum och bister hotar döden,
en sekund blott öfrig är;
finns ej mera hjälp i nöden?
Vänta, Lod är där.
Han har kommit, sprängd är ringen,
sluten kring hans vän,
på den fallne aktar ingen,
allt är strid igen.

En har stupat af de fyra,
se, då såras äfven Lod,
ögonblicken äro dyra,
strömvis spills hans blod,
styrkan re'n hans arm förlåter,
segerens hopp har flytt;
då är Stål på fötter åter
och i kamp på nytt.

Den blef kort, så ryktet säger;
samma rykte nämner om,
att till Sandels i hans läger
Lod om kvällen kom.
Lugnt med sin medalj i näfven
steg dragonen in:
»Gif åt Stål en penning äfven,
eller tag ock min!»

(Ur Fänrik Ståls Sägner.) *J. L. Runeberg.*

101. Visa om tyska fälttåget 1813.

(Författad af en soldat vid Kungl. Västmanl. Reg.te.)

Karl Johan beordrar oss bröder i fält
att slåss med fransoser och ge dem en smäll.
Låt oss tappert gå på,
piska fransmännen så,
att de aldrig på jorden sig nå'nsin resa må.
Fyll på glaset, kamrater, drick i botten ändå!
Ifrån Manhem vi fara att fienden slå.

Det var om påskafton, en ljufliger dag,
vi kommo till Karlby, kamraterna och jag;
tog' en sup däruppå,
kanske äfven väl två,
för att slå utur hågen att hemmet lämna så;
och i samma momang hördes trummornas klang:
»Friskt mod uti bröstet!» ljud valdthornets klang.

Därefter vi tågade till Västerås' stad
att träffa kamrater, en lustiger rad;
se'n till Stockholm vi gå
för att tjänstgöring få
och den engelska flottan vid Dalarön uppnå.
Och den adertonde maj ett och åtta, ett och tre'
tog' vi afsked från Stockholm att Tyskland bese.

Men dagen därefter då stego vi ombord,
och genralen, herr Brändström, oss mälte dessa ord:
»Sverges kronprins», sad' han,
»själf vill föra oss an
rikets bojer att lossa med segrande hand,
och' förhärjar'n, som sträfvar båd' med hunger och' brand,
skall förjagas gessvindt ifrån städer och land.»

Krist'himmelsfärdsdagen vi höllo gå i kvaf;
jag aldrig förglömmet, hur vi vräktes på haf;
hvarje man blef så blöt,
hafvet kokande röt:

¹ = 18 maj 1813.

ja, den stormen båd' tackling och master afbröt;
själf matrosen blef blek, alltsom stormvinden tjöt,
men kuraget dock aldrig hos bussarne tröt.

Från den brusande väg uti böljornas famn
vi kommo den trettiondeförste i hamn.
På en främmande strand,
långt från Västmannaland,
vi fuktade vår strupe och tog' en tår på tand.
Se'n fick vi marschera i sand och i mo
och sent omsider hvila två dagar i ro.

I juni den femte vi åter mänd' gå
den sjette parad för vår kronprins att stå
uppå Stralsunda torg,
och vid den gamla borg
vår manöver vi gjorde förutan någon sorg;
och Karl Johan var ej bang, hans kommando det sang
och upptände vårt mod vid trumpeternas klang.

På tredje dagens marsch staden Rostock jag ser,
och uti den staden där fick jag kvarter
hos en slaktare snål,
om jag minns, het' han Pål;
han blott dyrkar gud mammon och intet annat tål
än en full judapung. Hej, kamrater, drick och sjung,
jag ger sjutton i den slaktaren och följer min kung.

I Leipzig anställdes så blodigt ett bad;
Napoleon själfver till trupperna sad':
»Nu det gäller att klå gossar gula och blå,
som sig lärt blott en kyrkoparad eller två.» —
Nej, stopp! Han nog lär dig gå rätt uppå skon,
prins Karl Johan, allt med sin blå bataljon.

Väl sjuttiotusen fransoser jag ser,
som bita i gräset; jag tror, det var fler'.
Ibland kulor och bloss
fick vi ladda och slåss,
sågo människokroppar, kanoner och tross —
hur' allt sam uti blod, ja, ni aldrig mig tror,
som ej själf voro med, om jag heligt än svor.

Nu skilde vi oss från den franska armé
och trodde till hälften få danskarne se;

men ej nog att dem se,
utan äfven dem ge
en belöning för urgammal falskhet, som de
emot Sverige ha burit se'n urminnes tid,
hvarför svensken dem är hvarken huld eller blid.

När svenskarne kommo till Lybeck med klang,
du skulle ha sett, hur' de räfvarne sprang!
Om hvarann rusa de,
som en ström brusa de,
kunna ej en enda salfva med mannamod ge
på de bussarne blå, som tätt efter dem gå.
Hej, hvad danskarne sprungo att Rendsburg uppnå!

Och när som vi kommo till Rendsburg fram,
må tro, att de danskarne stodo med skam!
Svenskarne lände på
med kanonerna så,
att de dannemänner aldrig den lek förglömma må.
Mellertid de begärde och vi gäfvo dem fred,
men om dansken den bryter, så störtas han ned.

Se'n foro vi fram öfver Maasflodens ström
på färjor till Holland, liksom i en dröm,
till en fästning och stad
uti mars, sjunde dag;
vi belägrade Maastricht, och hvaren var så glad;
men se'n väl vår kedja var noga utställd,
blef hvar dag, tror jag, någon utaf oss nedfälld.

Om palmsöndagsmorgon, den tredje april,
då solen i strålar framträngde så mild,
röko fransmännen ut,
tänkte göra godt slut
uppå svensken; men dom fick snart lära »vet-hut»,
ty vår öfverstelöjtnant kom'derade oss raskt,
så att många fransoser då föllo med hast.

O, kejsare Napoleon, hvar är nu din makt,
din tapperhet, ditt snille, din höghet och prakt?
Se så där går det till:
den för högt flyga vill,
han omsider dock måste bli spak och ligga still.
Var du ond eller god, var du falsk eller stor?
Han det vet allra bäst, som i himmelen bor.

O Sverige, o Sverige, så lyckligt du var,
som Bernadotte fick till din kronprins och far.
Med sin vårdande hand
båd' till vatten och land
han beskydda skall vår frihet och det brödraband,
som med Norge han knöt på den skandiska ö.
Hans ära, hans namn och hans bragd skall ej dö!

Så klingom, kamrater! Nu tystnar min sång.
Stäm upp på en marsch, så blir vägen ej lång! —
Hem till fädernetjäll
kom jag åter en kväll,
till min dal och min hydda vid det mossiga fjäll.
Man med tårar mig såg, man mig nämnde vid namn,
allt besvär glömdes bort i min makas famn!

102. Soldatvisa från 1848.

(Från Östergötland.)

A efter nu vi setter ;: i stugan här me' fre', ;:
så vell om sista kriget jag ge er rent beske,
Sjung farallarallarallanrej!

Det var år förtiåtta, ;: I minns så väl som ja', ;:
då skulle vi åt Danmark så gladelig ästa'.
Sjung etc.

Först kom vi ner till hafvet, ;: det var så stort och bredt, ;:
att aldrig uti tiden I maken här ha' sett.
Sjung etc.

Men vi va' svenska gossar, ;: det är ett tappert namn, ;:
vi seglade däröfver å kom till Köpenhamn.
Sjung etc.

Den sta'n han är så granner, ;: den sta'n han är så stor, ;:
där slet jag ut på marschen två splitternya skor.
Sjung etc.

Se'n blef där bättre göra, ;: se'n drog vi ner i fält; ;:
och då var det med tysken så hasteligt beställdt.
Sjung etc.

När fienden fick se oss, ;: han ropte med reson: ;:
»där är de svenske gossar, som aldrig ger pardon!»
Sjung etc.

Och fram kom där en herting, ;: han hette »Gustenberg», ;:
han var det, som gjort dansken all sveda och all sorg.
Sjung etc.

Den fyllde vi med kulor, ;: så att den syndarn sprack, ;:
och hela Danmarks rike det ropte då: »Stor tack!»
Sjung etc.

Och tyskar tog' vi tjojtals ;: som kattungar i säck ;:
och stoppa' dem helt lustigt i stora Konge-bäck.
Sjung etc.

Se'n slogs vi vid Fredrika, ;: där var jag också mä; ;:
där mejade vi nackar, som här vi mejar sä'.
Sjung etc.

Men när vi ställde åter ;: till Sverget våra steg, ;:
stod alla Danmarks »piger» vid vägen där å neg.
Sjung etc.

Och fast jag bara skälles ;: allt för gemen soldat, ;:
hvarenda tös blef kär i mej ändå, just ackurat.
Sjung etc.

Och danska kan jag »snacke», ;: det må ni lita på, ;:
men aldrig här för bönder, som ingenting förstå.
Sjung etc.

Vår öfverste var Malmborg, ;: och han blef general; ;:
men jag till nästa möte blir säkert korporal.
Sjung etc.

Och då, du lilla Lisa, ;: som sitter där så rö', ;:
då får du strax den äran å bli min fästemo.
Sjung etc.

Pass på i bröllopsdansen, ;: där blir jag inte sen, ;:
för jag är tapper krigsman och har så raska ben.
Sjung farallarallarallanrej!

M. Axelsson.

103. Svensk soldatsång.

För frihet, fädernesland och kung
 offer glad soldaten både lif och blod
 och drager i fält, både gammal, ung,
 med blankt gevär
 till landets här,
 hvarenda man så god.

Ty den svenske soldaten, han vet nog, han,
 hvad som höfves en svensk och en krigarman;
 han ej rådes för fiendens makt så stor,
 men på sig själf och kungen tror.

Vid kanoners dunder och trummors gång
 ryter svenska lejonet, uti hans själ;
 han hör blott de hvinande kulors sång,
 som sjunga så:
 I gossar blå
 gån på för Sveriges väll

Ty den etc.

Och minns han Leipzigs och Lützens slag,
 Warschaus och Holofzins och Narvas med,
 då griper han svärdet med tvehändt tag
 och rödjer vred
 en kungsväg bred
 igenom oväns led.

Ty den etc.

Om sist den dignar, hans starka arm,
 ger han än ett banehugg och ropar glad:
 »Framåt, kamrater, håll rackarn varm!»
 Se'n till sin Gud
 på dödens bud
 han ger sig trygg åstad.

Ty den svenske soldaten, han vet nog, han,
 hvad som höfves en svensk och en krigarman,
 han ej rådes för djäfvulens makt så stor,
 men uppå Herran, Herran tror.

Gunnar Wennerberg.

104. Svensk soldatmarsch.

För konung och för fosterland
 till striden glad jag tågar;
 mot ovän, som bär svärd i hand,
 med lust jag lifvet vågar.
 Till hemmets härd och vänner kär
 kanske jag seger återbär;
 ; men faller jag i blodigt slag,
 jag dör för Sverige, jag. ;;

Jag har en vän, som följer mig,
 hvarthän mig striden manar,
 och mot min arm han hvilar sig
 och vägen fri han banar;
 bland skogens snår, på okänd stråt,
 om där jag märker ett försåt,
 ;: med min musköt jag lägger an —
 han talar svenska, han. ;;

Du svenska här, som ärofull
 har segerrunor skurit,
 du fana blå med kors af gull,
 dig tappa män ha burit.
 Vid er jag fäst min trohet all,
 min ed jag aldrig bryta skall;
 ;: o, fosterland, i lif och död,
 jag vara vill ditt stöd! ;;

F. A. Frieberg.

105. Den svenske soldaten.

Soldaten han älskar sin kung och sitt land,
 glad lifvet för båda han vågar.
 Med mod uti hjärtat, geväret i hand,
 mot tusende dödar han tågar.
 Svenskt mod och svenskt stål ta' så lätt icke rost,
 den svenske soldaten han finns på sin post.
 »Wer da?» Det är svensken, som frågar.

Men skallar trumpeten till uppbrott, välan,
 stridsrustad står nordmannahären.
 Vi minns, hvilken hjälte oss grånad fört an
 vid Leipzig, Dennwitz och Grossbeeren;

och kommer vår ovän i skotthåll en gång,
det har ingen fara, fast freden är lång:
ej klicka de svenska gevären.

106. Krigarens dröm.

Krigarn hvilar sig i mark och skog, ofta nog.
Klippan är hans hårda hufvudgård,
sängkamraten är det goda svärd.
Krigarn hvilar sig i skog, ofta nog.

C. F. Ridderstad.

107. Soldatsång.

(Från Jönköpings Reg.te.)

Sjung lustigt, bröder, hopp falleralla,
fallerallera framåt, gån på!
Vi tåga nu mot söder alla,
fallerallera framåt, gån på!
; Från Jönköpings regemente an,
fallerallera framåt, gån på,
till Skåne omkring tusen man,
fallerallera framåt, gån på! ;

Där träffas flera kammerater —
husar- och artillerisoldater —
; af nio sorters regiment' —
att öfva tempon justament. — ;

På Ljungby hed, det stora lägret —
där vi tillika med befälet —
; få möta landets fader kär —
som värdigt Sverges spira bär. ;

Välkommen, *konung*, att regera —
vi önska lycka dubbelt mera —
; än som med ord beskrifvas kan —
ty kungen kär är för hvar man. — ;

Därjämte oss den äran hände —
att hertig *August* dit anlände —
; och *Carl den femtondes* gemål: —
Lovisa hälsas med en skål! — ;

Inbjuden var ock *danske kungen* —
att rida öfver svenska ljuven —
; och några af hans höga svit —
de äfven gjorde oss visit. — ;

Det är ett nöje, värdt att nämnas —
att konungar som bröder sämjas —
; och ej, som fordom ofta händt —
att Danmark var fientligt stämdt. ;

Och skulle lifvet af oss krävas —
så skall för visso icke jäfvas —
; att med de gamle svenskars mod —
vi gärna våga lif och blod. — ;

Vår öfverstlöjtnant, högsta chefen —
har i sig själf ett lifligt väsen. —
; När han kom'derar »Bataljon»
han hedrar oss och sin person. ;

Vid fjärde kompaniet Wista —
ha vi en chef, vi ej vill mista. —
; Han äldst ibland kaptener är —
som vistas uppå platsen här. ;

Som sådan aktar han oss föra —
som svenske herrar bruka göra. —
; Han står för fronten som en man —
när högre grad passerar fram. ;

Nu tacka vi gemensamt alla —
dem, vi befälspersoner kalla —
; från högsta till den lägsta grad. —
Adjö, farväl! Hurra, hurra! ;

När vi från Ljungby få marschera —
vi sjunga om hvad som passerat —
∴ och gömma det i minnet kvar —
i alla våra lefnadsdär. ∴

Farväl, kamrater! Oss emellan —
må trogna brödrskapet gälla. —
∴ Båd' när vi träffs och skiljas åt —
skall sången ljuda: »Raskt framåt!» ∴;
Soldaten F. Molin.

108. Soldatsång.

(Mel.: »Upp genom luften, bort öfver hafven.»)

Tolfte regementets trogna soldater
hälsa kung *Oscar den Andre* »Guds frid!»
Lycka och ära och kungliga dater,
lysande seger i kommande strid!
Kung af vår älskade konungaätt,
blifve dig kronan båd' lycklig och lätt!
Vissa i hoppet, att *Oscar* oss leder
till vårt gemensamma bästa framåt,
offra vi gärna med svenskmannaheder
blodet, det röda, på krigarestråt.

Soldaten F. Molin.

109. Soldat-trall utan ord.

(Från Norra Skånska Inf.-Reg:te.)

(Se nothäftet.)

110. Huskvarnamarschen.

Trall utan ord.

(Norra Skånska Inf.-Reg:te.)

(Se nothäftet.)

111. Soldatmarsch A. B. C.

Trallar utan ord.

(Från Västerbottens regemente.)

(Se nothäftet.)

112. Soldatvisa.

Jag är en ung och rask soldat — hurra! hurra! hurra! —
som först och främst i striden går — hurra! hurra! hurra!
För kung och fosterland jag svär
att föra mina vapen där.
Hurra, kamrat! En rask soldat! Hurra! hurra! hurra!

Soldat jag är och vara må — hurra! hurra! hurra!
Jag håller mig så god som två — hurra! hurra! hurra!
En krigsmans själ jag i mig bär,
det visar ock min karaktär.
Hurra, kamrat! En rask soldat! Hurra! hurra! hurra!

Väl kommen hem från stridens larm, — hurra! hurra!
hurra! —
jag kastar mig i flickans famn — hurra! hurra! hurra!
Hon hviskar smekande och ömt:
»Du har din kärlek icke glömt.»
Hurra, kamrat! En rask soldat! Hurra! hurra! hurra!

113. Soldatvisa.

När fienden kommer, jag tänker som så:
hur svenska stålet biter, kom låt oss pröfva på.
Ty farfars far och farfar och far före mig
med glädje och sång gingo ut uti krig.
Det endaste arvet, de lämnat åt oss,
är mod uti bröstet och kraft till att slåss.

I spetsen går kungen, hans folk följer med,
en stormsky af kämpar från skog och från hed.
Jag vet det för visst, att segern blir vår,
och freden blir lönen för kommande år.
Och sedan dra' vi hemåt så glada i vår håg
och plöja våra åkrar och skörda vår råg.

114. Soldatvisa.

(Mel. från Norra Skånska Inf.-regem.)

Jag ej vill blifva hemma; det passar sig bättre
för skåningen att fatta sitt kronogevär.
Man kan icke jämt i soldattorpet sitta,
jollra och väsnas med sonen så kär.

Det är icke långsamt att stånda i ledet,
marschera, excera och fäkta med fröjd;
och hjärtat det sväller af svenskmanaglädje,
när visan sig lyfter mot himmelens höjd.

Soldater och vänner, kom låtom oss vara
kamrater så trogna i krig och i fred!
Vi svika ej hvarandra, nej, följas i döden
och hämnas hvarann' — så är skåningars sed!

Ack, hör I, skånske bussar och tappra soldater,
kom, låtom oss nu följa vårt trogna befäl;
kanonerna dundra och bergen de braka,
men kulor ej skrämman en krigsmannasjäl.

Nu slutar jag visan, jag orkar ej sjunga,
för bröstet det blirver så tungt uppå mig;
men finns någon annan, som stämman kan höja,
han prise vårt fältlif i fred och i krig!

115. Soldatsång.

(Från Jönköpings Reg-te.)

Nissaryd och Draryd och Halmstad och Karup
och Östra Ljungby, Östra Ljungby, se'n till
Ljungby slätt!

; Men Halmstad gick vi igenom, vi hälsa icke på,
ty vi hade vår förplägning ändå. ;;

Soldaten F. Molin.

116. Beväringssång.

Friskt slår vårt hjärta och lifsådran svallar
friskare, lättare, bröder; framåt!
Stunden är helig: Svea oss kallar,
kallar oss in på årens stråt.
Visst breder friden ännu sina vingar
huldrikt och mildt kring vår härliga Nord,
lyssnen dock, bröder: svärdssången klingar
kanske dock snart öfver haf, öfver jord.

A. Hedner.

117. Lilla rekryten.

Den som dväljs bland knektars skara,
;: han skall hafva ett gevär; ;:
laddadt skarpt det dock skall vara,
annars det bevändt ej är.
Gosse, blir du en rekryt, visan minns i vapengnyt.
hopp, hopp, hopp, hopp, hopp, hopp, Polle, hopp i galopp!
Gosse, blir du en rekryt, visan minns i vapengnyt.
Hopp, min Polle, hopp, min Polle, i galopp, hopp, hopp,
hopp, hopp, hopp, hopp, i galopp!

Han skall vid sin vänstra sida
;: låta sabeln hänga ned; ;:
icke nog med kulor strida,
man bör kunna fäkta med. — Gosse, blir du o. s. v.

Eldig häst med kraftfull bringa,
;: silfversporrar blänkande, ;:
prydligt betsel att betvinga
springarns piafferande. — Gosse, blir du o. s. v.

Har han väldiga mustascher
;: för att riktigt inge skräck ;:
samt en stålkask med plymager,
hvem törs kalla honom gäck? — Gosse, blir du o. s. v.

Framför allt han måste bära
;: mod i bröstet som en karl; ;:
den skall falla utan ära,
som i striden mod ej har. — Gosse, blir du o. s. v.

118. Beväringssvisa.

Till slätten jag drager så gladlig och så svenskt kavat,
ty nu skall jag lära att blifva en soldat
och alltid vara glad uti kamraters rad,
ja, jag vill vara glad och nöjd, som anstår en soldat.

Excera, marschera vi uppå slätten lära få
och skjuta och fäkta samt skyldra äfvenså.
Och allt det går så bra, blott hälsan man får ha,
ja, allting går då riktigt bra, blott hälsan man får ha.

För flickan, för flickan vi gärna våga lif och blod,
 för flickan, den hulda, vi våga lif och blod.
 Ty allting går så bra, blott flickan man får ha,
 ja, allting går då riktigt bra, blott flickan man får ha.

För fanan och hemmet jag drager ut med bröst i brand.
 För fanan och hemmet och kung och fosterland
 vi strida med godt mod, och för vårt säkra lod
 skall flyta uppå våra fält fiendens röda blod.

119. Beväringsmarsch.

Hej, flickor små, se nu, hur vi »i takt och tus»,
 med magen in och bröstet ut
 marschera fram att utan prut
 för er och land och lag och rätt
 ge fyr och fälla bajonett.
 Jo, jo, bajonett! Tra la la la la o. s. v.

Fast krutrök, sol och dam oss svärtat bak och fram,
 är hjärtat som geväret blankt
 och till humöret aldrig krankt,
 ty utan knep och vänster sväng
 det bär sin tös i fast gehäng.
 Jo, jo, fast gehäng! Tra la la la la o. s. v.

När hon i slättern går, och ladan tält består,
 då mönstras af till stopp och halt,
 med marsch, forcé, revelj och allt,
 och hem vi dra' en hvar till sitt
 att exercisen sköta fritt.
 Jo, jo, sköta fritt! Tra la la la la o. s. v.

J. G. Carlén.

120. Beväringsvisa.

Farväl, I vänner alla!
 Nu drager jag åstad,
 dit mina plikter kalla,
 jag går så nöjd och glad.

Nu vill jag ta gevär i hand
 och under freden lära
 att blanka vapen bära
 för kung och fosterland.

Så gjorde mina fäder
 i många hundra år.
 Det nu mitt sinne gläder
 att gå i deras spår:
 för freden vill på vakt jag gå,
 och blir jag ej den främste,
 ej vill jag bli den sämste
 och skämmas i en vrå.

Jag är en glad beväring —
 det är just hvad jag är.
 Den jord, som gaf mig näring,
 den vill jag hålla kär:
 ja, Sverige vill jag lefva för,
 men skulle freden sluta,
 så vill mitt blod jag gjuta
 för Sverige, när jag dör.

Ty om en dag det smäller,
 då vill jag vara med,
 där lif och blod det galler
 och kulorna slå ned:
 den rädde aldrig seger vann,
 men det skall ingen klandra,
 om jag som alla andra
 blott gör så godt jag kan.

Att segra eller falla
 det blir min lösen då.
 Hurra, kamrater alla!
 Friskt mod, I gossar blå!
 Ty ingen skall med spott och spe
 om svenska gossar tala —
 det får han dyrt betala,
 det skall han nog få se.

Frithiof Holmgren.

121. Visa om, huruledes Jan Erssa i Tryggvult skötte försvaret.

(Mel.: »Klockarfar skall allting bestyra».)

Jan Erssa, bonde, var stark och styfver i nacken, och blef han sinter, han lätt slog fyra i backen. Men helst så ville han hålla fred med sin nästa och sa, att sämjan är bland Guds gåfvor den bästa.

Hos sina pojkar han skärpte in dessa orden:
»För mänskors arghet går ingen säker på jorden, när fagra snacket på hala tungan de föra, kan lätt det hända, att räfven sitter bak öra.

Allt sedan ormen smet genom häcken i Eden, det har tyvärr på vår kära jord blifvit seden att inte godvilligt andras rämärken akta — och därför heter det: *'Du skall ägorna vakta.'*

Den starka örnen, som byggt sitt näste i fjället, och lilla svalan inunder taket på tjället, de veta båda att sina nästen försvara — det vore skam af en karl att fegare vara.

Sätt lås för ladan och gärda väl omkring hagen!
Den slikt försummar, hans bästa ko kan bli tagen, skjut bom för stugdörr och sätt en gårdvar vid porten!
Du kan ej veta, hvad folk som ströfvar i orten.

När så du värnar ditt hus, får fredad du vara, ej ovän gärna vill sätta skinnen i fara;
du säger manligt: 'Stick inte näsan åt knuten, för annars smäller det, vid min själ, på minuten.'

Men om din tröskel han likväl träder för nära och det blir allvar, då skall ej tvekan du bära.
Tag Gud i hågen och nappa karlen i kragen, det är din plikt och din rätt också, enligt lagen.»

Så lärde gubben; hans ord de lefva i minnet hos dessa unga, som ärfde redliga sinnet.
Och än i dag — det kan trygg och heligt jag svära — har ingen torts gått Jan Erssas pojkar för nära.

C. E. Westin.

V. Vid bivuaken och i kamratkretsen.

(Blandade sånger.)

122. Sång i skogen.

Skogen står tyst, himlen är klar.
Hör, huru tjugusande vallhornet lullart!
Kvällsolens bloss sänker sig ner,
ner i den lugna, den klara våg.
∴ Ibland dällder, gröna kullar
mångdubbelt eko kring nejden far. ∴
O. Lindblad.

123. Jägaresång.

När solen går upp öfver skogens bryn
med strålände koger i hand
och skjuter sin pil genom ljusblå skyn
på glimmande vatten och land;
när björnarne skynda från fjällen ner
och örnen på rof sig till hafs beger —
då klingar jägarns sång
vid jublande hornens gång:
hurra, hurra, hurra!
Och på sin arm han bössan tar
och ut åt skogen drar.

Med flämtande kopplet tätt i sitt fjät
han spejar på ljungbeväxt mo;
än jagas den trippande rå i nät,
än fälles den snabbfota lo,
gällt bergen ljuda af stöfvarnes skall,
högt björnarne brumma vid skottens knall;
då klingar jägarns sång
vid jublande hornens gång:
hurra, hurra, hurra!
Vid bössans blix, som kräfver blod,
allt stupar för hans lod.

C. E. Dahlgren.

124. Jägaresång.

(Ur »Lycksalighetens ö».)

Vilda, mäktiga
sinne, njut!
Se det präktiga
målet: skjut!
Skälla hundarne,
bäfva lundarne;
skytten går fram och hans lycka förut.

Smattra, väckande
jägarhorn!
Träffa, skräckande
lod och korn!
Färga modiga
högdjur blodiga!
Bössa, sjung solo bland fjällens torn!

Kvällsol, blänk öfver
snöhvit fjärd!
Hjärta, tänk öfver
drömmens värld! —
Vidt kring moarne
hasta loarne,
ulfven och björnen sin rädda färd.

Trötte jägaren
hemåt går;
gyllne bågaren
bräddad står.
Högt från härliga
stjärnor kärliga
minnen förtälja om ungdomsår.

*P. D. A. Atterbom.***125. Jägarevisa.**

Och jägarn med sin gröna tröja, pom, pang, pom, pej,
i skogen vill han gärna dröja; » » » »
fast han i skogen synes vild, » » » »
så är han likväl mycket mild. » » » »

Hör, lärkan på små nätta vingar
högt upp i luften gladt sig svingar
allt under munter sång och drill;
och jägarn sjunger mera till.

Ser du den lilla täcka dufvan,
som hoppar på den gröna tufvan;
tror du, att hon kan fria sej
uti sin oskuld, nej, ack nej.

I vassen simma några änder:
en hagelsvärm dit jägarn sänder;
men hunden lydig är och snäll,
han för dem hem till jägarns tjäll.

På heden hoppar hjorten stolt,
i farten gör han tusen volter;
men jägarn ifrigt lägger an:
han faller djuret som en man.

Först sådan god affär han slutar,
när solen bakom bergen lutar,
och under munterhet och sång
går jägarn hem för denna gång.

126.

Dåne liksom åskan, bröder,
högt vår fosterländska sång!
Pulsen brinner, hjärtat glöder;
marsch framåt ännu en gång!
Sången ädla känslor föder.
Hjärtats nyckel heter sång.
Må vi då i toner svära
trohetseden, hand i hand:
lif och blod för Sverges ära!
Hell vårt dyra fosterland!

J. Jolin.

127.

(Som n:r 40: »Den ed, jag svurit fanan» eller
» » 70: »Se, öfver dal och klyfta».)

Ej för en yttlig gammans
helt snart förgättna stund
sig slutit har tillsammans
vårt manliga förbund.
Vår glädje är en annan:
så djup som sann han är;
han kring den höga pannan
en krans af minnen bär.

Ett litet helt i lifvet
tillsammans blifva vi,
af hvad, som oss blef gifvet,
gemensamt gifva vi.
Gemensam glädje bringar
den lycka, en blott när;
ty vänskap sina vingar
kring alla lika slår.

Det goda hörs predika,
det sanna höjt sin röst:
då ljuder amen lika
i allas våra bröst.
Och liksom bin sig sluta
till samma rosenknopp,
vi af det sköna njuta,
hvarhelst det spirar opp.

Är det ej härligt, bröder,
att ha en krets som vår?
Hur varmt vårt sinne glöder,
hur lätt hvart hjärta slår!
Och trygge vi förklara,
med bågarn festligt höjd:
så skall det städse vara,
i vänskap, frid och fröjd.

E. W. Lindblad.

128.

Väl liten är vår skara,
men full af lifvets lust,
och därför djärf den fara
mot hoppets ljusa kust.
Om än på svaga vingar
vår dröm vill målet nå,
blott mod! — En gång den svingar
sig dristigt mot det blå!

Att landets lycka trygga
är drömmens glada hopp;
på det vi vilja bygga
vår egen lycka opp,
och fritt vi vilja verka,
så långt vi krafter fått,
och med vår ungdom stärka
allt, som är sant och godt.

Efter L. Bulde.

129.

(Mel. n:r 83: »I högan Nord vår vagga stod».)

Var frisk och glad och blomstra ung
som löf och blad, du leknas kung,
och väx så stark och rak och fri
som furan i
ditt hemlands mark!

Se hvar och en i ögat klart
som solens sken så uppenbart!
Och var så sann, att Gud hvar stund
i själens grund
dig skåda kan! ;:

Svik ej din vän, var trofast du!
Sviks du igen, stå fast ännu!
Var god, var öm! Bryt glad ditt bröd,
för andras nöd
dig själf förglöm!

Och frukta Gud i all din tid
och lyd hans bud och sök hans frid!
Förutan det finns ingen ro,
ej hopp, ej tro,
ej dygd, ej vett. ;

Z. Topelius.

130.

Hvem är, som ej vår broder minns,
fastän hans skugga mer ej finns?
Fastän hans valdthorn tystnat har,
är skogens genljud ännu kvar.
Än Floras fåglaskara
skall ömt hans spel förklara.
Än jägarn vid sin snara
skall på sin pipa svara,
hur ibland Orfei söner,
af Bacchus krönt så sköner,
han utan like var.

C. M. Bellman.

131.

O yngling, om du hjärta har
att trampa fädrens fjät,
flyg till ditt fosterlands försvar,
dö eller rädda det!

Så ljufligt är ej källans sus
bredvid en blomsterstrand,
så härligt icke dagens ljus
som död för fosterland.

Hvart tidehvarf ditt hjältenamn
på ryktets vingar för,
när i odödlighetens famn
ditt lof du sjungas hör.

Ditt namn skall ock en stjärna få:
en skönhet, ung och fri,
skall till din graf med rosor gå
och dess prästinna bli.

Bengt Lidner.

132.

O, låtom oss svärja ett fostbrödralag
i ungdomens sveklösa stunder
och fröjdas med gamman åt majsolens dag
i Odens uråldriga lunder.

Se, nornorna vandra rundtom våra spår
med runor i sköldarne skurna,
Verdandi med rosor i fladdrande hår
står lutad mot framtidens urna.

C. v. Zeipel.

133.

Vintern rasat ut bland våra fjällar,
drifvans blommor smälta ned och dö.
Himlen ler i vårens ljusa kvällar,
solen kysser lif i skog och sjö.
Snart är sommarn här; i purpurvägor,
guldbelagda, azurskiftande,
ligga ängarne i dagens lågor,
och i lunden dansa källorne.

Ja, jag kommer! Hälsen, glada vindar,
ut till landet, ut till fåglarne,
att jag älskar dem, till björk och lindar,
sjö och berg, jag vill dem återse,
se dem än som i min barndoms stunder,
följa bäckens dans till klarnad sjö,
trastens sång i furuskogens lunder,
vattenfågeln lek kring fjärd och ö.

H. Säterberg.

134.

Vårvindar friska
leka och hviska
lunderna om likt älskande par.
Strömmarne ila,
finna ej hvilla,
förrän i hafvet störtvågen far.
Klappa, mitt hjärta, klaga och hör:
vallhornets klang bland klipporna dör,
stömkarlen spelar,
sorgerna delar
vakan kring berg och dal.

Hjärtat vill brista.
Ack, när den sista
gången jag hörde kärlekens röst —
ögonens låga,
afskedets plåga,
mun emot mun och klappande bröst! —
Fjälldalen stod i grönskande skrud,
trasten slog drill på drill för sin brud.
Strömkarlen spelar,
sorgerna delar
vakan kring berg och dal.

135. Vårsång.

Glad såsom fågeln i morgonstunden
hälsar jag våren i friska naturen.
Lärkan mig svarar och trasten i lunden,
ärlan på åkern och orren i fur'n.
Se, hur de silfrade bäckarne små
hoppa och slå
vänliga arnrar kring tufvor och stenar;
se, hur det spritter i buskar och grenar
; af lif och af dans ;
i den härliga vårsolens glans.

Dörren är öppen i slott och stugor,
öppen som människohjärtat om våren;
solstrålen leker med bromsar och flugor,
barnet på ången och fiskarn vid årn;

frisk och förnöjd i sin glittrande värld,
ut på sin färd,
långt från den klippiga stranden han hastar.
gungad af vågen, och krokarne kastar;
; hvar spelande vind ;
gjuter rosor i hjärta och kind.

Är det ej värligt och friskt om kinden?
Öppna ditt fönster och andas och njut!
Känn, hur det doftar i susande vinden
björklöf och gullvifvor hvarje minut!
Allt är i sprickning på berg och i dal:
kärängens al,
sjöarnes vass omkring grönskande tufvor,
klippornas ekar, bebodda af dufvor,
; och granträdet knopp, ;
utaf blad i den mörkgröna topp.

Glad såsom fågeln i morgonstunden
sjunger jag våren i friska naturen.
Sorgen där ilar från själen, som blunden
ilar från ögat, som fågeln från burn. —
Lunder och sjöar i vårdagens dräkt,
sänden er fläkt,
hvisken allt jämt i mitt öppnade sinne
varens och glädjens och barndomens minnet
; Ty sorgen förgår ;
som ett moln i den blommande vår.

H. Säterberg.

136. Hvila vid denna källa!

Hvila vid denna källa!
Vår lilla frukost vi framställa:
rött vin med pimpinella
och en nyss skjuten bäckasin.
Klang, hvad buteljer, Ulla,
i våra korgar, öfverfulla,
tömda i gräset rulla:
och känn hvad ångan doftar fin!
Ditt middagsvin sku vi ur krusen hälla
med glädigt min. Hvila vid denna kallat
Hör våra valdthorns klang, kusin!

Himmel, hvad denna runden
 af friska löfträn sammanbunden,
 vidgar en plan i lunden
 med strödda gångar och behag!
 Ljufligt, där löfven susa,
 i svarta hvirflar, grå och ljusa,
 träden en skugga krusa
 inunder skyars fläkt och drag.
 Tag, Ulla, tag vid denna måltidsstunden
 ditt glas som jag! Himmel, hvad denna runden
 bepryds af blommor, tusen slag!

C. M. Bellman.

137.

Storm och böljor tystna re'n,
 himlahalvfvetts matta sken
 mer och mer försvagas,
 re'n det börjar dagas,
 molnen simma,
 kvalm och dimma
 båda solens bleka strimma;
 vädren spela fritt och täckt,
 fönstren ristas vid hvar fläkt,
 lönn och aspar susa,
 kärr och källor brusa,
 orren spelar,
 tömmar, selar
 bonden åt sin fåle delar.
 Re'n i hvar spis
 fladdra och fräs'
 spånor och ris,
 stickor och gräs;
 redan vällingsgrytan kokar.
 Re'n med yfvig lugg
 torparn uti mjugg
 efter tobakselden snokar,
 och på ängen re'n,
 lutad mot en sten,
 dalkarln i sin skyffel tar.

Krögarn stöfveln på sig drar,
 skurar brännvinspannan klar,
 re'n i stopet fattar,
 står i dörrn och skrattar;

pipan blossar,
 gubben trossar
 bygdens kämpar, barn och gossar.
 Gumman på sin vagn vid grind
 håller handen under kind,
 af och an hon vickar,
 slumrar in och nickar;
 solen sticker,
 gumman kvicker
 vaknar och ur stopet dricker.
 Kvarnar och hjul
 börja sin fart;
 hör, från ett skjul
 hörde du klart
 första slaget uti smedjan;
 smeden smal och lång,
 med en glödgad tång,
 naken ända upp till medjan,
 mellan eld och sand,
 med en pust i hand
 sjunger nu sin morgonbön.

Luften spelar frisk och skön,
 minsta blomma, växt och frön
 öppna sina knoppar,
 le åt daggens droppar,
 präktigt randas,
 vällukt andas,
 med sefiredens fläktar blandas.
 Skogen skymtar mörk och blå,
 berg och kullar prydda stå
 med båd' lamm och kvigor;
 bygdens barn och pigor
 gå och valla,
 le och tralla,
 sina hjordar sammankalla.
 Lärkan i skyn
 fläktar så sval,
 tuppen i byn
 flaxar och gal:
 all naturen börjar vakna
 till ny glans och prål,
 nya göromål;
 och att ingen skönhet sakna
 steg nu Movitz opp,
 tog sin färgekopp,
 satt sig vid sin tafsla ner.

C. M. Bellman.

138.

Upp, Amaryllis!
 Vakna, min lilla!
 Vädret är stilla,
 luften sval.
 Regnbågen prålar
 med sina strålar,
 randiga målar
 skog och dal.
 Amaryllis! Låt mig utan våda
 i Neptuni famn dig frid bebåda!
 Sömnens gud får icke mera råda
 i dina ögon, i suckar och talt!

Kom nu och fiska —
 noten är bunden —
 kom nu på stunden,
 följ mig åt!
 Kläd på dig tröjan,
 kjorteln och slöjan,
 gåddan och löjan
 ställ försåt!
 Vakna, Amaryllis lilla, vakna —
 låt mig ej ditt glada sällskap sakna!
 Bland delfiner och sirener nakna
 ska' vi nu plaska med vår lilla båt.

C. M. Bellman.

139.

Hör, hur härligt sången skallar
 mellan Väjnös runohallar:
 ∴ det är Suomis sång! ∴
 Hör de höga furor susa,
 hör de djupa strömmar brusa:
 ∴ det är Suomis sång! ∴
 Se, bland drivvor högt vid polen
 strålar klar midsommarsolen:
 ∴ det är Suomis sång! ∴
 Se, på himlens mörka båga
 nattens norrskens-flammor låga:
 ∴ det är Suomis sång! ∴

Och de väna, blyga dalar,
 där en bäck bland blomstren talar:
 ∴ det är Suomis sång! ∴
 Och de skogbekränta fjällar,
 lekande i stjärnekvällar:
 ∴ det är Suomis sång! ∴

Öfver allt en röst oss bjuder,
 öfver allt en stämma ljuder:
 ∴ det är Suomis sång! ∴
 Broder, äger du ett hjärta,
 i dess tjusning, i dess smärta
 ∴ hör blott Suomis sång! ∴

E. v. Quanten.

140. Till Österland vill jag fara.

Till Österland vill jag fara,
 där bor allrå kärestan min,
 bortom berg och djupa dalar,
 allt under så grönan en lind.

Jag där vill bygga en hydda,
 där marken står ständigt så grön,
 och där träden äro prydda
 med blommor, som dofta så skönt.

Min själ, du göre dig redo
 den gena vägen att gå,
 öfver berg och torra hedar,
 förr'n natten faller oss på.

Folkvisa.

141.

Stilla skuggor breda sig i kvällen,
 solen släcket i svala sjön;
 klara stjärnor framgå öfver fjällen,
 tända offrande kärleks bön.
 Blåa hvalf i nattens timma,
 o, låt aningens facklor glimma!
 När det skymmer, må jag då förnimma
 hoppets saliga ljusa frid!

C. V. Böttiger.

142. Den gamle krigarn till sin son.

Se här, mitt svärd jag lämnar dig,
det blifver nu för tungt för mig,
:: tag svärdet, för det som en man
och tumla gångarn bäst du kan. ::

Dina bröder stupade i strid,
fem söner kriget kostat mig,
:: din moder längtade till dem,
och döden förde henne hem. ::

Var tapper, manligt skicka dig,
låt se, att du ej sviker mig,
:: ty feghet gör mig större kval
än alla dina bröders tal. ::

Din flicka äfven trogen blif,
ej mer än en din kärlek gif;
:: se ej på hennes skönhet blott,
må hjärtat äfven vara godt. ::

Var trogen emot kung och land;
den öfvervunne räck din hand;
:: den tappra blott din vänskap gif
och segrare och hjälte blif! ::

143. Soldaten och hans flaska.

Kom, hjälp mig ned ur vagnen här,
min arm jag brutit har.
Jag den ännu i bindel bär;
nä, sakta då, min far!
Men akta flaskan där, min vän!
Om du slår sönder den,
du blir min ovän. Aldrig än
:: jag ägt en skatt som den. ::

»Den flaskan är ej mycket värd,
är du så rädd om den?
Hvar droppe vin är ju förtärd,
och glaset grönt!» — »Än se'n!
Den flaskan är min högsta skatt,
och maken fanns ej än,
ty den var med i Leipzigs natt,
:: och prinsens drack ur den. ::

I våra leder prinsens höll,
kartescher flögo här,
och mången tapper krigsman föll,
men lugn satt prinsens där.
Jag såg han törstade, jag tog
min flaska där, min vän,
gaf den åt prinsens, prinsens log,
:: men prinsens drack ur den. ::

På axeln klappade han mig
och sade: 'Tack, min vän!
Ditt vin var godt, det styrkte mig,
haf tack!' — 'Och aldrig än
jag var så glad, jag var så nöjd.
'Kamrater, sen i den',
jag ropade med lust och fröjd,
:: se, prinsens drack ur den!' ::

Ej någon lek i Leipzig var —
en kula nådde mig;
man mig från fältet halfdöd bar —
så går det till i krig! —
Man förde bort mig i en hast
och klädde af mig, men
den flaskan höll jag säkert fast,
:: ty prinsens drack ur den. ::

I lifvet jag ej släpper den,
och när jag en gång dör,
sätt den på grafven då, min vän,
och rista nedanför:
'Han slogs vid Leipzig som en karl;
här hvilat krigaren;
hans högsta skatt den flaskan var,
:: ty prinsens drack ur den.'» ::

144. Korpen och räfven.

Det satt en gång uti ett träd en korp, som bar
uti sitt näbb ett stycke ost, så fet och rar;
en räf, hvars fina lukt strax väder däraf fick,
på stunden mycket artigt fram till korpen gick,
och sjöng: tra, la, la.

»Er tjänare, herr Korp, hur står det till?» — »Jo bra, hur mår ni själf, herr Räf?» — »Åjo, tack skall herrn ha; jag och de mina må, gud vare lof, rätt godt, förutom yngsta pojken, som har snufva fått, tyvärr!» Tra, la, la.

»Ack, hvilken frack, herr Korp! Om jag mig ej bedrar, så tror jag ni från Hamburg edra kläder tar.»
 »Ja», svarar korpen, stolt att så sig smickrad se, och lämnar strax adressen på sin skräddare; den narr'n! Tra, la, la.

»I fall ni sjunger lika väl, som ni är klädd, kan ni med Jenny Lind er ställa djärft i bredd; sjung för mig någonting, en aria eller par, ni ären alla sångare, son ifrån far.
 Ej sant?» Tra, la, la.

Herr Korp, som intet neka kan sin nya vän, strax stämmer upp en aria ur Barberaren.
 Men »hast du mir gesehn», så snart han öppna' mun, föll osten därutur till marken ned på stund vid sång: tra, la, la.

Då skyndar räfven fram och griper osten fatt, och skrattar se'n åt korpen alldeles besatt.
 »Nu riktigt med besked jag lurat dig, min sann, du hvarken är modern ej heller sjunga kan, ej ens: tra, la, la.»

När korpen detta hör, så blir han desperat och svår förtvifladt öfver vårt duellsplakat.
 Förlusten honom dock till hjärtat mindre går, än att han ej för sångare passera får.
 Bra hårdt! Tra, la, la.

Vill du moral'n af fabeln veta, så se här, för korpen synnerligast minnesvärd den är:
 »Kom väl ihåg, min vän», så sa' en gammal prost,
 »att aldrig nånsin sjunga, då du äter ost,
 ej ens: tra, la, la.»

F. W. Hyckert.

145. Bremsen.

(Visa från Värmland.)

Å bremsen han for te Permäss en gang
 å köfft sej e gröna mösse.
 Å senna flög han hem å gnola å sang;
 den bremsen va hem' i Tösse.

Men bäst som han flög, så tänkt' han så här:
 nej, ha ja' fått e täcka mösse,
 så ska' ja', ta mej dalern, kom' som en khär
 å int' som en åt te Tösse.

Då sätt' han sej opp och re' på en kalf:
 hoppсан, du laggåls-jösse!
 Han sporra sin kalf, så kalvfen han skalf
 å kesa i väg åt Tösse.

Dä geck, så dä rök, dä geck som en dans,
 hejsan! på väg te' Tösse,
 å kalvfen han sätt' i väre sin svans
 å sköt kaf som mä e bösse.

Å när som di kom te Göstakrog,
 hejsan! på väg te Tösse,
 tog bremsen en sup, å kalvfen bestog,
 för bremsen mänd' hommen kösse.

Å när som di kom te Åmåls sta',
 hejsan! på väg te Tösse,
 stog borgmästere å rå' i e ra'
 å bock' sej för bremsens mösse.

Men bremsen la å i rykande kutt,
 å löft' int' en gang si' mösse,
 å kalvfen vefta svans å sa' så godt som: hutt!
 Å så bar dä å te Tösse.

Å när som di kom te Torpane fram,
 den gäschievergåln i Tösse,
 tänkt' bremsen igen te få sej en dram,
 å bynt' på te kalvfen kösse.

Men kalven han slog mä rompa bakut:
 så kösser dä sej i Tösse!
 Å bremsen han feck en klass på sin trut,
 så »sprack!» sa' hans gröne mösse.

Å bremsen han stalp å dödd' ännu kaf;
 i dike där låg hans mösse,
 å oxer, kor å svin di dansa på hans graf —
 där dansa då hele Tösset!

F. A. Dahlgren.

146. Alundavisan.

Gossen min bor i Alunda by,
 — Alo, Alunda, Alundalej! —
 Ögon har han blå som himlens klara sky.
 Alunda — lunda, Alo. —

Går med sin lie lätt som en vind,
 — Alo — Alunda, Alundalej! —
 litet bränd af sol'n, men frisk och röd om kind
 Alunda — lunda, Alo. —

Nyss red han sina hästar i vall.
 — Alo — Alunda, Alundalej! —
 Aldrig såg jag fåle bättre skött på stall.
 Alunda — lunda, Alo. —

Går han i dansen, sedig och blyg,
 — Alo — Alunda, Alundalej! —
 ser han på en flicka, sker det just i smyg.
 Alunda — lunda, Alo.

Pingstdag om kvällen kom han till mig,
 — Alo — Alunda, Alundalej! —
 »Rosa lilla, hör, hvad jag vill säga dig!
 Alunda — lunda, Alo.

Rosa! Min Rosa, älskar du mig?»
 — »Ah nej! — Alunda, Alundalej! —
 Du får nog en annan, tag din korg och tigt»
 Alunda — lunda, Alo.

Kom så till mig om midsommarkväll.
 — Alo, Alunda, Alundalej! —
 Gick med mig i dansen, lätt och vig och snäll.
 Alunda — lunda, Alo.

Flickor, bara tyst! — Men, tillstå jag vill,
 — Alo, Alunda, Alundalej! —
 hur det var, en kyss den krångla' han sig till.
 Alunda — lunda, Alo.

»Rosa», han sade — »skall jag dö af sorg?»
 — »Ah nej! — Alunda, Alundalej! —
 Här har du min hand, jag ta'r igen min korg.»
 Alunda — lunda, Alo.

A. A. Afzelius.

147. "Och gossen gick sej ut i morgonstund".

Och gossen gick sej ut i morgonstund,
 hej, filinkeli! — så glad och lusteli!
 Och gossen gick sej ut i morgonstund,
 hopp, fa la la la la la lej!
 Då mötte han en mö i rosendelund:
 »Vill du blifva min?» sa' gossen. —
 »Nej, nej, nej, nej, nej,
 din blir jag väl ej,
 nog får jag en ann'», sa' flickan.

Och gossen gick sej ut i middagsstund,
 hej, filinkeli! — så glad och lusteli!
 Då mötte han den mön i rosendelund:
 »Vill du än bli min?» sa' gossen. —
 »Nej, nej, nej, nej, nej,
 din blir jag väl ej,
 får nog än en ann'», sa' flickan.

Och gossen gick sej ut i aftonstund,
 hej, filinkeli! — så glad och lusteli!
 Då mötte han den mön i rosendelund:
 »Nog kan jag bli din», sa' flickan. —
 »Nej, nej, nej, nej, nej,
 min blir du väl ej;
 nu har jag en ann'», sa' gossen.

F. A. Dahlgren.

148. Jungfrun och sjömannen.

Det gick en jungfru uti en hage,
till henne kom där en ung sjöman:
»Och hvarför går hon så där allena,
gif mig sitt hjärta, som jag begär!» —

»På er begäran kan jag ej svara,
förty jag är utaf för ringa stånd;
er tjänarinna kan jag väl vara,
men allra kärestan kan jag ej bli.

»Jag har en vän — ja, om han lefver —
som för sju år se'n for bort från mig;
och lefver han, så har han mitt hjärta,
och är han döder, så har Gud hans själ.» —

»Jag är den vännen, som för sju år se'n,
som för sju år se'n for bort från dig.
Kom, sköna jungfru, i mina armar!
Jag är den vännen, ja visserlig.» —

»Och är det sanning allt, som du säger,
så vis' mig ringen, som du fick af mig.» —
»Ja, här är handen! Ja, här är fingret!
Och här är ringen, som jag fick af dig!»

Och jungfrun skådar, hon skådar ringen,
till dess hon bleknade och föll till jord;
så tog han henne på sina armar
och kysste henne så innerlig!

Och hören, flickor! — Ja, flickor alla!
Och denna visan läggen på ert sinn':
ja, varen såd'na mot edra gossar,
som denna flicka var mot gossen sin!

Folkvisa från Närke.

149.

Å jänta å ja, å jänta å ja
å allt uppå landavägen, å ja —
å jänta å ja, å jänta å ja
å allt uppå landavägen.

Där mötte ja' henn' en morgon så rar,
då sola ho sken på himmalen så klar,
å dejli' som ljusa dagen ho var,
mett hjarte, hvar tog då vägen?

::: Å jänta å ja ::: å allt i Ransätts körke, å ja,
::: å jänta å ja ::: å allt i Ransätts körke.
Där bliga ho på mej så himmalens blått,
å yja di sköt så blextrande brått,
så allri ha mett hjarte täcka salve fått;
ja mesta' kav mi hele störke.

::: Å jänta å ja ::: å allt på messommers-vaka, å ja,
::: å jänta å ja ::: å allt på messommers-vaka.
Där mötte vi hvarann mä fräsande fröjd,
å allri nånstin har ja kät mej så nöjd,
ja kasta mine ben i himmalens höjd
å hoppa öfver alle taka.

::: Å jänta å ja ::: å allt uti polskedansen, å ja —
::: å jänta å ja ::: å allt uti polskedansen.
Då tog ja tag så vackert uti hennas hann,
för yja skömdes bort bå' himmalen å lann;
hur dansen hadd' gått te, då vesst' ja int ett grann,
när som ja kom igen te sansen.

::: Å jänta å ja ::: å allt uti gröna lunden, å ja —
::: å jänta å ja ::: å allt uti gröna lunden.
Där stal ja mej en köss så rosande rö',
å tala om för henne hela mi nö',
å fråga, om ho ville dele mett brö',
å ho svara ja på stunden.

::: Å jänta å ja ::: å allt i Ransätts körke, å ja —
::: å jänta å ja ::: å allt i Ransätts körke,
där stog nu vi två ve altere just
å lofva vår tro i nö' å i lust
å att te den allre sistaste pust
så troget hvarannre dörke.

F. A. Dahlgren.

150. Vingåkersrosen.

Skön Anna var Lasses dotter i byn,
 se'n riksdagsman länge han varit;
 men Anna var gubbens enda försyn,
 se'n sist han från Stockholm farit.
 Anna var stolt, som lärkan så fri:
 »Gifter jag mig, gör jag själf mitt parti,
 gifter jag mig, gör jag själf mitt parti —
 lyckan skall bli mig trogen.

Nitton år fyller jag nu i vår,
 ej vill jag gå här och vänta;
 far min blir kanske trumpen och svär,
 nog älskar han sin jänta.
 En gosse jag har, och han skall bli min,
 ty trofast han är, reel i sitt sinn',
 ty trofast han är, reel i sitt sinn',
 och frisk är han liksom våren.»

Anna var bygdens fagraste ros,
 händig i spol och spånad;
 läppen var färgad körsbär så röd,
 blicken förrådde trånad;
 smal om sitt lif hon var som ett rör,
 Vingåkersrosen hon kallas därför,
 Vingåkersrosen hon kallas därför:
 det vill ej säga lite.

Järker var bygdens raskaste dräng,
 flitig med plog och spade;
 men blef det fråga att ta' sig en sväng,
 glad var han med de glade:
 »Ack, om han kunde fria ändå,
 kunde jag slippa otålig gå,
 kunde jag slippa otålig gå»,
 Anna så ofta tänkte.

Anna och Järker passade bra
 hustru och man att blifva,
 men ingen utaf dem vågade sta'
 att sin förklaring gifva;
 så hände det sig vid midsommartid
 Anna och Karin talades vid,
 Anna och Karin talades vid
 strax invid prästens gårde.

»Tror du, att Järker håller mig kär?»
 Anna väninnan sporde.
 »Fråga för roskull prästkragen där» —
 hvilket hon äfven gjorde.
 Blad efter blad hon plockade af,
 sedan åt Karin blomkornen gaf,
 sedan åt Karin blomkornen gaf:
 så går det till att spä sig.

Järker, som stått och lyssnat vid grind,
 hurtigt sprang fram på ängen:
 »Hej, lilla Anna, nu är du min!»
 skrek den förtjuste drängen.
 Anna, som plundrat prästkragen nyss,
 plundrades nu på kyss efter kyss,
 plundrades nu på kyss efter kyss:
 se'n blef hon Järkers maka.

151. Äfventyret i skogen.

(Efter en svensk folksaga.)

Det kommer en ryttare uti galopp
 en afton i kolmörkan skog,
 då reser vid vägen en skepnad sig opp;
 den ryttaren sabelen drog.
 »Jag hatar allt groll», han ropte så vred;
 »men är du ett troll, jag hugger dig ned.
 Nå, svara, du korpögda häxa!
 Jag eljes skall ge dig en läxa.»

Kör: Hu, hu! ;: det låter så hemskt; ;: men ryttarn har
 mod,
 och trollet ;: simmar väl snart i sitt blod. ;:

Då hördes från vägen en bedjande röst:
 »Ack, herre, så häftig i sinn',
 jag gått mig så trött, hör mitt flämtande bröst:
 tag opp mig i sadelen din!» —
 »Fast otäck som skam, du är inte skygg,
 du gamla madam; sitt opp bak min rygg!»
 sa' ryttarn, »du är dock min nästa»,
 och gumman han hjälpte till bästa.

Kör: Ja, ja ;: det var galant. ;: Han gjorde det bra;
 medlidsamt hjärta bör krigarn ha, ja, krigarn hjärta
 bör ha!

Och så bar det af i galopp genom skog;
snart ryttar'n vid torpstugan satt.

»Ack, kära min herre, än är det ej nog:
härberge mig gif uti natt!» —

»Du tyckes mig djärf, du ugglas så full!»

sa' ryttar'n kärft, band hästen i skjul;

»men har jag fått trollet i båten,
jag ror väl i land med grannlåten.»

Kör: Ha, ha! ;: det var rätt dumt, ;: det pliktar han för;
ett spratt om natten visst trollet då gör, ett spratt
visst trollet då gör.

När morgonen väckte den ryttaren opp,
den skönaste flicka han fann.

»Och är du den gumman, du rosande knapp,
som satt i min sadel? Välan!

Hur blef du så skön?» — »Dig natten bedrog»

sa' rodnande mön, »och mörk var den skog,
och ögonen dina helt skumma;

men vill du, så blir jag din gumma!»

Kör: Jo, jo! ;: Ser man då på! ;: En sådan färd,
det vore sådan en gumma väl värd, det vore gumman
väl värd.

152.

Tänker du, att jag förlorader är, fast jag din gunst ej har?
Nej, du kan vara förvissad därom, att jag har en annan
i val.

Så sant som här finnes vatten och vin,
så sant har du varit allra kärestan min,
som under himmelen fanns;

men nu är ja'
lika lustig och gla'
och sjunger fallerallerallara!

Tänker du, att jag skulle sörja för dig? Så tokig var jag
fälle ej!
Nog får jag en annan, som håller af mej, å inte så hänger
man sej.

Så visst som det ä', att jag nu sitter här,
så sant har du varit allra kärestan min,
som under himmelen fanns;

men nu är ja'
lika lustig och gla'
och sjunger fallerallerallara!

Folkvisa.

153.

Vi ska' ställa till en roligers dans,
och vi ska' binda både krona och krans
te' dansen.

Hej hopp! En roligers dans.

Hej hopp! Båd' krona och krans
te' dansen.

Vacker är du, när du dansar och ler,
och vacker när du på din käresta ser,
du lilla!

Hej hopp! Du dansar och ler.

Hej hopp! På kärasten ser,
du lilla!

Folkvisa.

154. Visa.

Det var en afton, jag var så glader
uti min faders örtagård.

Ja, där var rosor i långa rader,
ja, där var stora och där var små,
och där var gula, röda, hvita, blå;
men ingen af dem kunde jag dock få.

Hej! Ohej, ohej, ohej, o—
trala la la la la la!

155. Visa.

Jag sjunger hi, och jag sjunger hej,
ty jag vill lustiger vara
och sjunger visor för annat ej
än för att sjunga dem bara.
Och frågar någon mig hvarför det,
så svarar jag blott, att Gud han vet,
hvarför en liten fågel sjunger.

Jag har ej skatter, jag har ej guld,
och ändå har jag ej ringa,
ty jag har födan och ingen skuld
och inga björnar, som springa.
Den lilla landtgård, jag har, är min,
och vänner har jag, som titta in,
och gästfri är min lilla stuga.

Jag lefver glad, och jag lefver fri,
 ty jag kan skämta och sjunga,
 och fanns i lifvet ej raljeri,
 så blefve dagarna tunga;
 men om bekymren ock stöta till,
 så tar jag lyran och slår en drill,
 och så är hela sorgen öfver.

E. Schlstedt.

156.

Källan sprang ur jordens barm,
 log mot solens kyss så varm.
 Klar som dagens blick hon var,
 lika djup och underbar.
 Kom så fram till källans brädd
 liten flicka, blyg och rädd,
 såg sin spegelbild i den,
 tvådde ros och lilja se'n.

Källan, grumlad en sekund
 af den leken på dess grund,
 stod snart åter lika klar,
 lika djup och underbar. —
 Tiden gick med barnets lek,
 snart en jungfru skön, men blek,
 fram till källans spegel gick,
 med en bruten liljas skick.

När hon såg sin bild där stå,
 föll en sorgens tår därpå.
 Och fast nyss så spegelklar,
 nu förmörkad källan var.
 Och där växla höst och vår:
 mörk och grumlig källan står.
 Sommar kommer, vinter far:
 aldrig mera blir den klar.

Frans Hedberg.

157.

Det står ett ljus i Österland,
 det lyser som en stjärna;
 det är så likt min lilla vän,
 den vän, jag ser så gärna.
 Jag tror, den vän
 den lefver än,
 den tänder upp sitt ljus igen
 emellan såta vänner.

Om vi ovänner skulle bli,
 som såd'na vänner varit,
 och som en sådan längre tid
 hvarandra älskat hafva!
 Så långt som himmel är från jord,
 så långt är du från dina ord,
 som du med mig har talat.

Folkvisa.

158. På vandring.

På jorderingen
 det finnes ingen
 så fager blomma
 som vännen min,
 vännen den hulda, som håg och sinn'
 oemotståndligt har tagit in.
 På jorderingen
 det finnes ingen
 så fager blomma
 som vännen min.

I höstkvällen
 på öde fjällen
 jag tänker blott på
 min vän så blid.
 Strax blir så soligt och varmt därvid
 som i den ljufva midsommarstid!
 I höstkvällen
 på öde fjällen
 jag tänker blott på
 min vän så blid.

Finsk folkvisa.

159.

Fjärran han är från de leende dalar,
borta i konungens glänsande salar;
fågel, du lilla, hjärtevän lilla,
hvarför dröjer du? Hvarför dröjer du?

Lyckliga dag, skall jag evigt dig bida,
då jag får gå vid min älskades sida;
fågel du lilla, hjärtevän lilla,
hvarför dröjer du? Hvarför dröjer du?

Säkert bland alla de fagraste tärnor
glömmer han mig för de strålande stjärnor;
fågel du lilla, hjärtevän lilla,
hvarför dröjer du? Hvarför dröjer du?

Finsk folkvisa.

160. "En gång i bredd med mig".

En gång i bredd med mig
prästen skall fråga dig,
om du vill hafva din
utvalda vän.
Om du då sviker mig,
likmycket gör det mig,
nog får jag den igen,
som älskar mig.

Prästen tar boken fram,
spörjer oss hvar om ann,
se'n tar han ringen af
rödaste guld.
Sätter den på din hand,
det är ett fästningsband;
då har du blifvit min
maka så huld.

Folkvisa.

Innehåll.

I. Salmer och andliga sånger.	
Krigssalmer.....	N:r 1—3.
Morgon- och aftonsalmer	» 4—19.
Högtidssalmer	» 20—30.
Andliga sånger af blandadt innehåll	» 31—34.
II. Fansånger	
»	» 85—40.
III. Fosterländska sånger	
»	» 41—72.
IV. Marscher, soldat- och beväringssånger	
»	» 73—121.
V. Vid bivuaken och i kamratkretsen	
»	» 122—160.

Innehållsförteckning,

alfabetiskt ordnad efter sångernas begynnelsestrofer.

	N:r		N:r
Ack, Herre Jesu, hör min röst	22	För frihet, fädernesland och kung	103
Ack, Värmeland, du sköna...	57	Förfäras ej, du lilla hop ...	2
Befall i Herrans händer ...	5	För konung och fädernesland vi oss öfva	88
Besinna, min själ	32	För konung och för fosterland	104
Bjöd så i Tule en konungas ed	72	Glad såsom fågeln i morgonstunden	135
Den ed, jag svurit fanan ...	40	Gossen min bor i Alunda by	146
Den snöiga Nord är vårt fädernesland	95	Gud, jag anropar dig	3
Den, som dväljs bland knektars skara	117	Gud, lär mig dock besinna...	16
Det gamla Göta lejon hvilat	71	Haf tack, o Gud, för hvilans stund	8
Det gick en jungfru uti en hage	148	Hej, flickor små, se nu	119
Det kommer en ryttare uti galopp	151	Hell dig, du höga Nord	44
Det satt en gång uti ett träd en korp	144	Hell dig, vår fana	38
Det står ett ljus i Österland	157	Hell dig, vårt fädernesland..	94
Det var en aiton, jag var så gläder	154	Hembygdens ångder, Östgöta marker	59
Dig, Jesu, vi åkalla	12	Herr Sten, den unge Sture..	63
Din klara sol går åter opp...	6	Hurra för Nordens länder...	80
Din klara sol, o Fader vår...	31	Hvad ljus öfver griften	27
Din sol går bort, men du blir när	14	Hvar markens ross skall vissna	64
Du gamla, du friska	42	Hvems är den häst, som där ses springa	65
Du ärans hem, du höga Nord	52	Hvem är, som ej vår broder minns	130
Dåne liksom åskan, bröder..	126	Hvila vid denna källa	136
Ej för en ylig gammans ...	127	Härliga land	45
En gång i bredd med mig...	160	Härlig är jorden	24
Fader, vi bedje dig	33	Hör, hur härligt sången skallar	139
Farväl, I vänner alla	120	Hör, i fria rymder skalla ...	7
Fjärran han är från de leende dalar	159	Hör oss, Svea! Moder åt oss alla	73
Framåt, framåt på ljusets bana	85	I Finnland där äto vi rofvor och gröt	97
Framåt, I stridbare män ...	91	Igenom häfden strålar han klar	89
Framåt, kamrater! Hör musikens toner	87	I glädje och smärta du är mig så kär	51
Friskt slår vårt hjärta	116	I Herrans hand jag lämnar mig il	
Fädernesland, hvars härliga minnen	48		

	N:r
I högan Nord vår vagga stod	83
I låga ryyrtarpet vid höga Hunneberg	98
I Norden växer en ädel stam	85
Jag ej vill blifva hemma ...	114
Jag lyfter mina händer	4
Jag sjunger hi, och jag sjun- ger hej	155
Jag vet ett land, där tysta stjärnekvällen	54
Jag vet ett land, långt upp i högan Nord	55
Jag är en ung och rask sol- dat	112
Ja, hell vårt land	76
Jan Erssa, bonde, var stark	121
Karl Johan beordrar oss brö- der i fält	101
Kom, Helge Ande, till mig in	29
Kom, hjälp mig ned ur vag- nen här	143
Kom, sanningens Ande, vittne bär	30
Krigarn hvilat sig i mark och skog	88
Kung Karl den unge hjälte	67
Kung Karl med blidt och dunder stod	68
Kung Karls bedrifter flögo	99
Kung Fredrik i Danmark han satt på sin stol	66
Källan sprang ur jordens barm	156
Känner du landet, det här- liga, rika	58
Ljöd »Gud med oss» på Nar- vas hed	84
Låt dina portar upp	74
Låt vår lätta, raska, modiga tropp	92
Mandom, mod och morske män	86
Marsch, bussar, gå på	82
Min gärning nådigt skåda ..	10
Mitt hjärtas tankar lå	25
Morgon mellan fjällen	9
Nissaryd och Draryd	115
Nu denna dag förliden är ..	17
Nu han sväfvade kring	62
Nu segrar alla trognas hopp	21
När ditt bröst slår af fröjd ..	77
När fienden kommer, jag tän- ker som så	113
När hornet smattrar, trum- morna gå	90
När Nordens övån hotar ...	75
När solen går upp öfver sko- gens bryn	123
Och gossen gick sej ut i mor- gonestund	147

	N:r
Och jägarn med sin gröna tröja	125
O du saliga, o, du heliga ...	23
O fosterland, hur ömt jag älskar dig	78
O Gud, till dig med hopp jag flyr	13
O land, du sälla andars land	34
O, låtom oss svärja	132
O Sverige, våra fäders och våra hjärtans land	50
O yngling, om du hjärta har	131
På jorderingen det finnes ingen	158
Se här, mitt svärd jag läm- nar dig	142
Se, öfver dal och klyfta	70
Si, natten flyr för dagens fröjd	20
Sist när på ljufvig blomster- plan	69
Sjung lustigt, bröder, hopp faller alla	107
Skogen står tyst	122
Skåne, land för våra fäder ..	60
Skön Anna var Lasses dotter i byn	150
Soldaten han älskar sin kung och sitt land	105
Stilla skuggor breda sig i kvällen	141
Storm och böljor tystna re'n	137
Stål så hette en, den andra	100
Stå stark, du ljusets riddar- vakt	86
Sverges flagga, stolta, ärorika	39
Sverige, Sverige! Framför allt på jorden	46
Så går en dag än från vår tid	15
Söner af ett folk, som blodt	96
Till härlighetens land igen	23
Till slätten jag dragor så gladlig	118
Till tings! Till tings!	61
Till vapen, män uti Nord ...	79
Till vapen upp! Guds egen stämna	81
Till Österland vill jag fara ..	140
Tolfta regementets trogna soldater	108
Tänker du, att jag förlora- der är	152
Upp, Amaryllis	138
Upp med fanan, duken blå ..	37
Upp min tunga, att lofsjunga	26
Ur grufvans svarta schoakt	93
Ur svenska hjärtans djup ...	41
Ut! din vård, o Fader blod ..	18
Var frisk och glad och blom- stra ung	129

	N:r	N:r
Vet rätt din lycka njuta ...	49	Vårt land, vårt land, vårt
Vilda, mäktiga sinne, njut ...	124	fosterland
Villsam är vägen	19	Vår vindar friska leka
Vintern rasat ut bland våra fjällar	133	Väl liten är vår skara
Vi ska ställa till en roliger dans	153	Å bremsen han för te Per- mäss
Vivant Västmannias	56	Å efter vi nu setter i stugan här me' fre'
Vår Gud är oss en väldig borg	1	Å jänta å ja

I hvarje välsorterad bokhandel finnas följande värdefulla böcker till salu:

Hälsovårdslära för folket

af dr JACOB GÖRANSSON.

Med 31 bilder, af hvilka 10 i färgtryck.

Pris inb. 50 öre.

»Priset på den lilla boken är exempelöst billigt, 50 öre med band och allt. Detta skall utan tvifvel medverka till dess spridning till de tortigtaste hem och framför allt i folkskolorna, något som boken i och för sig väl förtjänar.»

Professor C. J. Rossander i Stockholms Dagblad.

»Slutligen vilja vi säga, att denna hälsovårdslära såsom en kort lärobok för folket synes oss vara den bästa på vårt språk, som under de senare åren utkommit, och då priset är så utomordentligt lågt, tillönska vi densamma af hjärtat en välförtjänt spridning.»

Helsövännan.

Samaritkurs.

Första hjälpen vid plötsliga olycksfall.

På Svenska Samaritföreningens uppdrag

utarbetad af

dr JACOB GÖRANSSON.

Med förord af öfverfältläkaren dr E. Edholm.

Med 2 färgtrycksplancher och 104 illustrationer i texten.

Fjerde upplagan.

Pris: häftad 1 kr. 50 öre.

»Ett arbete, hvilket på kortare tid än tre år utkommit i tre digra upplagor, kan väl sägas tala tillräckligt väl för sig sjelf, men till det, som redan om detsamma är nämnt, må med all befogenhet ytterligare kunna läggas, att arbetet är så väl utfördt, att man genom inhemtandet af dess innehåll bör utan annan undervisning kunna förvärfva sig teoretisk kännedom om att på ett fullt ändamålsenligt sätt bringa en första hjälp vid allmännast förekommande olycksfall. Att ett dylikt arbete således väl förtjänar att erhålla den spridning, som kommit det till del, är helt naturligt, men arbetets stora förtjänst att vara en icke blott lättfattlig och ändamålsenlig, utan ock en klart och på åskådligt sätt gjord framställning af det, som en icke-läkare har att iakttaga, om hjälp skall bringas vid plötsligt inträffande olycksfall, bör äfven framhållas af dem, som på grund af förvärfvad kunskap och mångårig erfarenhet i dylika stycken kunna sägas vara sakkunnige, och det är af denna anledning, jag ansett mig icke blott berättigad, utan ock förpliktad att om ifrågavarande arbete lemna ofvanstående vittnesord.»

Professor C. J. Ask i Tidskrift för Militär Hälsovård.

Omkr. 30,000 uppsatser och ordförklaringar för Kr. 2.50.

Uppslagsbok för alla.

Konversationslexikon i fickformat

efter de nyaste källor samt under medverkan af
flere fackmän

utgifvet af

J. BERNHARD LUNDSTRÖM och ALBERT MONTGOMERY.

Pris: häft. 2 kr. 50 öre. inb. 3 kr. 25 öre. Lösa permar à 40 öre.

Lemnar upplysningar i alla möjliga ämnen.

Främmande ords uttal är tydligt angifvet.

Beqvämaste uppslagsbok för bildade och menige man.

Ur pressens omdömen:

•Inom den minsta möjliga rymd inneslutes här ett uppslagsverk af förvärande fullständighet, som vi på det bästa anbefalla ej minst åt folkskoleläraren, som ofta stöter på ord, om hvilka han behöfver upplysning. •
Veckoblad för Folkundervisningen.

•Detta arbete fyller ett länge känt behof och gör det på ett utmärkt sätt. Dess förnämsta styrka ligger i utgifvarnes förmåga att i några få ord säga hvad som behöves. •
Östgöta-Correspondenten.

•Priset förefaller nästan otroligt billigt, då man tager bokens mångsidiga innehåll i betraktande. Inom en liten ram äro här inneslutna en enorm mängd olika ämnen, hvilka alla behandlas koryfattadt, redigt och praktiskt. •
Oskarshamnstidningen.

En bok om Sverige

utgifven af

d:r **RICH. BERGSTRÖM** och d:r **O. A. STRIDSBERG.**

Detta fosterländska och rikt illustrerade verk omfattar 564 sidor, med 71 vackra illustrationer.

Pris: häft. 3 kr., inb. i pappband 3.50, i clothband 4.50.